አዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ
BIIROO BARNOOTA BULCHINSA MAGAALAA FINFINNEE
ADDIS ABABA CITY ADMINISTRATION EDUCATION BUREAU

አማርኛ

እንደመጀመሪያ ቋንቋ
የተማሪ መጽሐፍ

፩ኛ ክፍል

አማርኛ

እንደመጀመሪያ ቋንቋ

የተማሪ መጽሐፍ

፩(1)ኛ ክፍል

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ

አዘጋጆች

መዓዛ ታረቀኝ ወርቅነህ

እሸቱ ግርማ ኃ/ጊዮርጊስ

ዩሱፍ ማሩ ፈረጅ

ገምጋሚና አርታኢዎች

መስፍን ደፈረሱ ወ/መድህን

ትንቢት ግርማ ኃይሉ

ፋሲል ብዙነህ በቀለ

የጥራት ተቆጣጣሪና ገምጋሚ

ፍሬሕይወት አሰፋ ከበደ

አስተባባሪ

ጌታቸው ታለማ አጥናፉ

አቀማመጥ እና ስዕል

እንጦጦ ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ (TMS)

© የመጽሐፉ ህጋዊ ቅጂ ባለቤት 2014 ዓ.ም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ ነው፡፡

ምስጋና

ይህን የትምህርት መጽሐፍ ከዝግጅት ጀምሮ በከተማችን በሚያስተምሩ መምህራን እንዲዘጋጅ በማድረግ፣ አስፈላጊውን በጀት በማስፈቀድ እንዲሁም በጥብቅ ዲስፕሊን እንዲመራ ላደረጉት ከፍተኛ ሙያዊና አስተዳደራዊ ድጋፍ ላደረጉት ለትምህርት ቢሮ ኃላፊ አቶ ዘላለም ሙላቱ፣

እንዲሁም የዝግጅቱ ስራ ቁልፍ ስራ መሆኑን ተረድተው ትኩረት በመስጠት በሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄ በመስጠት፣ የአፈጻጸም ሂደቱን በመከታተል፣ በመገምገምሁሌም ከጎናችን ለነበሩ የትምህርት ቢሮ የማኔጅመንት አባላት የስርዓተ ትምህርት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ አድማሱ ደቻሳ ፣ የትምህርት ቴክኖሎጂ ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ዳኛው ገብሩ፣ የመምህራን ልማት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ሳምሶን መለሰ ፣ ለትምህርት ቢሮ ኃላፊ አማካሪ ወ/ሮ አበበች ነጋሽ ፣ ለትምህርት ቢሮ ጽ/ቤት ኃላፊ አቶ ሲሳይ እንዳለ ፣ ለቴክኒክ አማካሪ አቶ ደስታ መርሻ ላበረከቱት አስተዋጽኦ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡

በመጨረሻም መጽሐፉ ተጀምሮ እስኪጠናቀቅ ድረስ የትምህርት ቤት ርዕሰ መምህራን ለአዘጋጅ መምህራን ከዚህ በላይ ስራ የለም በማለት ፍቃድ በመስጠትና የሞራል ድጋፍ ስላደረጋችሁም ምስጋናችን እናቀርባለን፡፡

ማውጫ ገጽ

መግቢያ..IV

1. ምዕራፍ አንድ 1
 ቤተሰብ

2. ምዕራፍ ሁለት...17
 ቤት

3. ምዕራፍ ሦስት...30
 ትምህርት ቤት

4. ምዕራፍ አራት...41
 ጓደኞች

5. ምዕራፍ አምስት...53
 ተክሎች

6. ምዕራፍ ስድስት...63
 የመንገድ ደህንነት

7. ምዕራፍ ሰባት 74
 ተረት

8. ምዕራፍ ስምንት 86
 ምግብ

9. ምዕራፍ ዘጠኝ...97
 የግል ንፅህና አጠባበቅ

10. ምዕራፍ አስር 108
 የቤት እንሰሳት

ዋቢ መፅሐፍት

አባሪዎች

መግቢያ

ይህ መጽሐፍ የ፩(1)ኛ ክፍል አማርኛን ቋንቋ ለመጀመሪያ ቋንቋነት ለሚማሩ ተማሪዎች የተዘጋጀ ነው፡፡ በዚህ መፅሃፍ የሚማሩ ተማሪዎች በቋንቋው በብቃት ማዳመጥ፣ መናገር፣ ማንበብ እና መፃፍ እንዲችሉ ለማድረግ ተሻሽሎ የተዘጋጀ የመጀመሪያ ቋንቋ ስርዓተ ትምህርት አካል ነው፡፡

መጽሐፍ ሲዘጋጅ መነሻ ያደረገው ተማሪዎች ማዳመጥ፣ መናገር፣ ማንበብና መፃፍ እንዴት እንደሚማሩ ማለማመድ ላይ የተመሰረተ ነው፡፡

ይህ መጽሐፍ የመጀመሪያ ቋንቋ ስርዓተ ትምህርትን እና መርሃ ትምህርትን መሰረት አድርጎ የተዘጋጀ ሲሆን የሚከተሉትን መሰረታዊ መርሆዎች አካቷል፡፡

መርህ አንድ

ተማሪዎች ስዕሎችን በመመልከት፤ ተረቶችን (ታሪኮችን) በማዳመጥ፥ የማዳመጥና የመናገር ክሂላቸውን ያዳብራሉ።

መርህ ሁለት

ተማሪዎች የሚነበብላቸውን ታሪክ(ምንባብ) በሚገባ በማዳመጥ ያዳመጡትን ታሪክ(ምንባብ) በንግግርም ሆነ በፅሑፍ በግልፅ ቋንቋ መናገርና መፃፍ ይጠበቅባቸዋል። ይህንን ተግባር ለማድረግ ተከታታይ የመናገርና የመፃፍ ተደጋጋሚ ልምምድ ማድረግ አለባቸው።

መርህ ሶስት

ተማሪዎች የቋንቋው ተተኳሪ ፊደላት የሚወክሏቸውን ድምፆች በመፃፍ፣ ተተኳሪ ፊደላትን በተገቢው የፊደላት አሰዳደር በመጠቀም አዳዲስ ቃላትን ይማራሉ።

መርህ አራት

ተማሪዎች በተተኳሪ ፊደላትና በተለመዱ ቃላት የተመሰረቱ ቃላትንና ዓረፍተ ነገሮችን ማንበብ ይጠበቅባቸዋል፡፡

መርህ አምስት

ተማሪዎች የተለመዱ ቃላትን ሲያዳምጡና ሲያነቡ የተዘውታሪ ቃላቱን ፍቺ አብረው መማር አለባቸው፤በዚህም የሚያዳምጡትንና የሚያነቡትን ሀሳብ ይረዳሉ፤የቃላት ዕውቀታቸውንም በማሳደግ ሐሳብን በንግግርና በፅሑፍ ሌሎች አዳዲስ ቃላትን ይመሰርታሉ፡፡

መርህ ስድስት

ተማሪዎች የተለያዩ ታሪኮችን(ተረቶችን) እና ሌሎች ፅሑፎችን አንብበው መረዳት ይችሉ ዘንድ የአንብቦ መረዳት ተግባራትን በተደጋጋሚ በመስራት ማዳበር ይጠበቅባቸዋል፡፡

• ምክር ለወላጆች

ውድ የተማሪ ወላጆች(አሳዳጊዎች)

ልጆቻችን የቋንቋውን ትምህርት በአግባቡ ይገነዘቡ ዘንድ የእኛና የእርስዎ ጥምር እገዛ ያስፈልጋል፤ ስለሆነም ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ተግባራት ከግምት ውስጥ በማስገባት በቤት ውስጥ ልጅዎን ያግዙ፡፡

- ለልጆችዎ የተለያዩ ታሪኮች፣ ተረቶች ወዘተ ይንገሯቸው ወይም ያንብቡላቸው፡፡
- ለልጆችዎ የነገሯቸውን ታሪክ(ተረት) መልሰው እንዲናገሩ ወይም እንዲተርኩ ያበረታቷቸው፡፡
- በተማሪ መፅሃፍ ላይ የቀረቡትን ምንባቦችና ተግባራት በየጊዜው እየተከታተሉ ያሰሯቸው፡፡
- ልጆችዎ በራሳቸው ተነሳሽነት ተተኪ ፊደላትን እንዲለዩ፣ ቃላት እንዲመሰርቱ ያበረታቷቸው፡፡ እንዲሁም ታሪኮችን እንዲያዳምጡ፣እንዲናገሩ፣ እንዲያነቡና እንዲፅፉ ያበረታቷቸው፡፡
- ልጆችዎ መምህሮቻቸው የሚሰጧቸውን ተግባራዊ ክንውን መተግበሪያ የሚሆኑ ቁሳቁሶች እና ሌሎችን በማሟላት የወላጅነት ግዴታዎን ይወጡ፡፡

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ አንድ
ቤተሰብ

የምዕራፉ አላማዎች

- ስለጽህፈት ጽንሰ ሃሳብ የቀረበውን ገለጻ ታዳምጡና ከጓደኞቻችሁ ጋር ትወያያላችሁ፤
- ተዘውታሪ ቃላትን ትዘረዝራላችሁ፤
- አዳዲስ ሆሄያትን/ድምፆችን ትለያላችሁ፤
- በፊደል ገበታ ላይ ያሉትን ሆሄያት ሁሉ በትክክል ትቀርጻላችሁ፤
- ተገቢ የሆነ የእርሳስና እስክሪቢቶ አያያዝን ትማራላችሁ።

ቤተሰብ

ማዳመጥ

ተዘውታሪ ቃላት

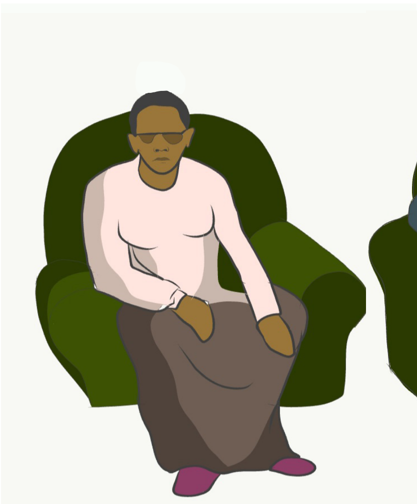

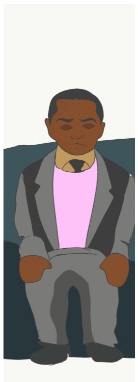

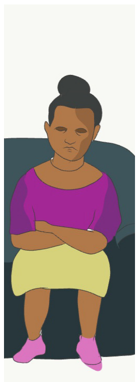

☞ ተተኳሪ ቃላት

ከመፅሐፍ ጋር የተያያዙ የተለመዱ ቁልፍ ቃላትን መለየት

መጽሐፍ አያያዝ	የእርሳስ አያያዝ	መጽሐፍ የኋላ ሽፋን
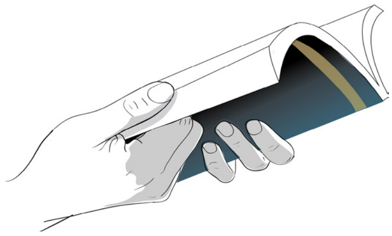		

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የቤተሰብ አባላትን ጻፉ፡፡

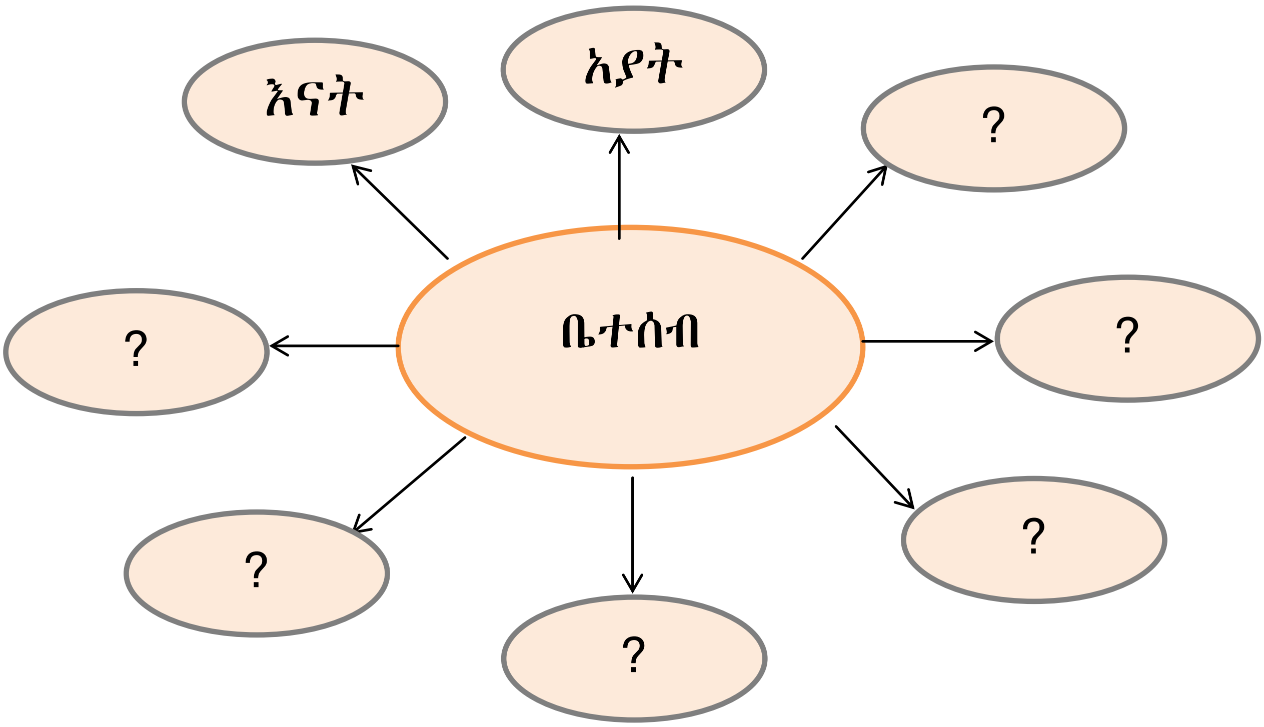

☞ የፅህፈት ጽንሰ ሃሳብ

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ያሉትን የፅህፈት ፅንሰ ሃሳቦች ከጓደኞቻችሁ ወይም ከቤተሰብ ጋር በመወያየት ስሩ፡፡

1. ቋሚ መስመር (||||)

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ ቋሚ መስመርን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

____

2. አግድም መስመር (_______ ....)

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ አግድም መስመርን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

____

____

3. ሰያፍ/ስላች መስመር (/////)

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ ስላች መስመርን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

____

4. ግራ ቅንፍ ((((

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ የግራ ቅንፍ የፅህፈት ፅንሰ ሀሳብን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

____

5. ቀኝ ቅንፍ))))

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ የቀኝ ቅንፍ የፅህፈት ፅንሰ ሃሳብን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

____

6. ቀለበት (o o o)

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ባለው ክፍት ቦታ የቀለበት የፅህፈት ፅንሰ ሀሳብን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

☞ ተተኳሪ ፊደል

የተተኳሪ ፊደልን ቅርፅ መለየት

1. ባለ አንድ እግር ፊደል

ቀ ተ ቸ ነ ኘ የ ገ ፐ ኀ

2. ባለ ሁለት እግር ፊደል

ለ ሰ ሸ በ አ ኸ ዘ ዠ ደ ጸ ጀ ጰ ቨ

3. ባለ ሶስት እግር ፊደል

ጠ ጨ ሐ

4. እግር አልባ ፊደል

ሠ መ ወ ዐ ፀ ሀ ፈ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- ባለአንድ እና ባለ ሶስት እግር ፊደሎችን በቅደም ተከተል ለያይታችሁ ጻፉ፡፡

አቶ ኑረዲንና ቤተሰባቸው

👂 ማዳመጥ

☞ተተኳሪ ፊደል

በ ቀ

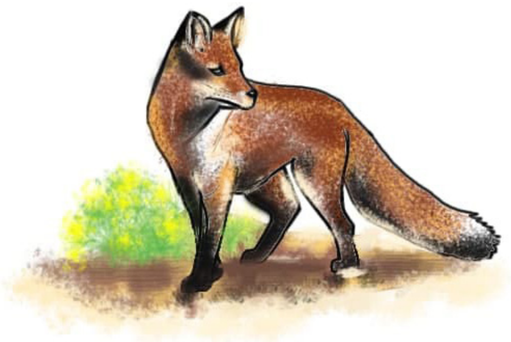

🗝 ቃላት

በር ቀባ

በሶ ቀረ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ "በ" እና "ቀ" ፊደልን ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

ትዕዛዝ፡- "በ" እና "ቀ"ን መነሻ በማድረግ ቃል መስርቱ፡፡

1. በ = __________ ፤__________ ፤__________
2. ቀ = __________ ፤ __________ ፤__________

☞ ተተኳሪ ፊደል

ቡ ቁ

🗝 ቃላት

ቡቡ ቁር

ቡጡ በቁ

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ"ቡ" እና "ቁ" ፊደልን ደግማችሁ ጻፉ።

____

____

ትዕዛዝ፡-"ቡ" እና "ቁ"ን ፊደላት መነሻ ላይ በማድረግ ቃላት ጻፉ።

1. ቡ = __________ ፣ __________ ፣ __________

2. ቁ = __________ ፣ __________ ፣ __________

ስልሺና ዊልቸሩ

👂 ማዳመጥ

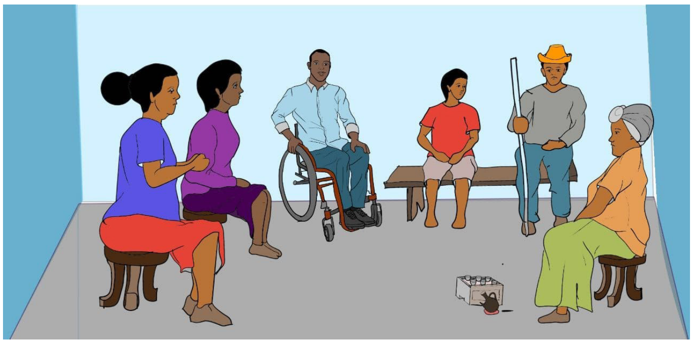

☞ተተኳሪ ፊደል

ቢ

ቒ

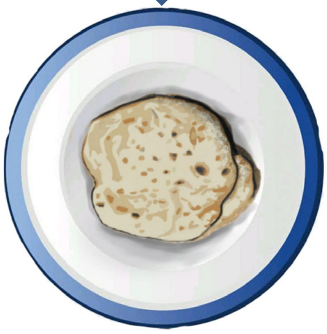

🗝 ቃላት

ቢሮ ቀቢ

በቒ ቒጣ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፦ የ "ቢ" እና "ቒ" ፊደልን ደግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

ትዕዛዝ፦ "ቢ" እና "ቒ" ፊደልን በቃል መነሻ ላይ በማድረግ ቃል ጻፉ፡፡

1. ቢ= ____________ ፣ ___________ ፣ ___________
2. ቒ= ____________ ፣ ___________ ፣ ___________

☞ ተተኳሪ ፊደል

ባ

ቃ

🗝 ቃላት

ባላ	ቃል
ባባ	በቃ
ካባ	ደቃ

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ "ባ" እና "ቃ" ን ድምፆች ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

ትዕዛዝ፡-"ባ" እና "ቃ" ፊደልን በቃል መነሻ ላይ በማድረግ ቃል ጻፉ፡፡

1. ባ = __________ ፣ __________ ፣ __________

2. ቃ= __________ ፣ __________ ፣ __________

ኪሩቤልና ፍቅርተ

👂 ማዳመጥ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ቤ

ቁ

🗝 ቃላት

ቤቢ ሱቁ
ቅቤ ሳቁ
ከቤ ቁራ

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ "ቤ" እና "ቁ" ን ፊደል ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

ትዕዛዝ፡- "ቤ" እና "ቁ" ን መነሻ በማድረግ ቃል ጻፉ፡፡

1. ቤ= __________ ፣ ____________ ፣ ____________
2. ቁ= __________ ፣ ____________ ፣ ____________

☞ተተኳሪ ፊደል

ብ

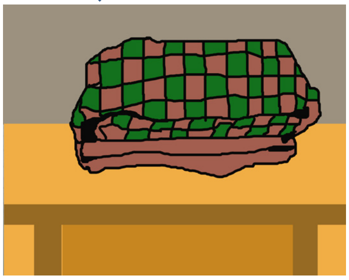

ቅ

🗝 ቃላት

ብር	ቅር
ቅብ	ቆቅ
ብቻ	ብቅ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ"ብ" እና የ"ቅ"ን ፊደል ደጋግማችሁ ጻፉ፡፡

____

____

ትዕዛዝ፡- "ብ" እና "ቅ"ን መነሻ በማድረግ ቃል ጻፉ፡፡

1. ብ = ___________ ፣ ___________ ፣ ___________

2. ቅ = ___________ ፣ ___________ ፣ ___________

☞ተተኳሪ ፊደል

ቦ

ቆ

🗝 ቃላት

ዳቦ ቆሎ

ቦይ ቆላ

ሽቦ ቆጮ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የ"ቦ" እና የ"ቆ"ን ፊደል ደጋግማችሁ ጻፉ።

____

____

ትዕዛዝ፡- "ቦ" እና "ቆ"ን መነሻ በማድረግ ቃል ቅርፅ ፃፉ።

1. ቦ = __________ ፣ __________ ፣ __________

2. ቆ = __________ ፣ __________ ፣ __________

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- ቀጥሎ ተዘበራርቀው የተቀመጡትን ፊደላት በቅደም ተከተል ደጋግማችሁ ፃፉ፡፡

____

ቤ ቡ ባ በ ቦ ብ ቢ

____

____

____

____

ቔ ቑ ቓ ቐ ቖ ቕ ቒ

____

____

____

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ሆሄያት እና ቃላት ጻፉ፡፡

1. በ = __________ ቀ= __________
2. ቡ = __________ ቁ= __________
3. ቢ = __________ ቂ= __________
4. ባ = __________ ቃ= __________
5. ቤ = __________ ቄ= __________
6. ብ = __________ ቅ= __________
7. ቦ = __________ ቆ= __________

☞ተተኳሪ ፊደል

ትዕዛዝ፡- ከ"ቤ ቂ" - "ቢ.ቂ" ያሉትን ፊደላት በክፍት ቦታው ደግማችሁ ፃፉ፡፡

___

ቤ ቄ   ቡ ቁ   ቦ ቆ   በ ቀ   ባ ቃ   ብ ቅ   ቢ ቂ

___

___

___

ትዕዛዝ፡- የ"በ"ን እና "ቀ"ን ቤተሰብ በትክክል አሟልታችሁ ፃፉ፡፡

___

በ ___ ___ ___ ___ ___ ___

___

___

ቀ___ ___ ___ ___ ___ ___

___

ትዕዛዝ፡- በቃላቱ ውስጥ የተጓደሉትን ፊደል አሟሉ፡፡

1. ቄ ___
2. __ ቦ
3. ቆ __
4. ብ __
5. ቂ __

ትዕዛዝ፦ ስዕሎቹ ከወከሉት የመጀመሪያ ፊደል ጋር አዛምዱ።

በ

ቢ

ቂ

ባ

ቃ

ቤ 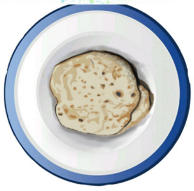

የክለሳ ጥያቄዎች

1. የተጓደሉትን የ"በ" እና "ቀ" ዘር ሆሄያትን አሟልታችሁ ፃፉ።

ሀ. በ ___ ___ ባ ____ _____ ቦ

ለ. ቀ __ ቂ ___ ___ ቅ ___

2. የ"በ" እና "ቀ" ፊደል ዘሮችን መነሻ በማድረግ ቃል ጻፉ።

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ ሁለት
ቤት

የምዕራፉ ዓላማዎች

- የሚነበብላችሁን ታሪክ በማዳመጥ መልዕክቱን ትናገራላችሁ፤
- በመኖሪያ ቤታችሁ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶችን ትለያላችሁ፤
- አዳዲስ ሆሄያትን/ ድምፆችን ታነባላችሁ፤
- ሆሄያትን ከድምፅ ጋር ታዛምዳላችሁ፤
- ባለሁለት ፊደል ቃላትን ትፅፋላችሁ/ ትመሰርታላችሁ::

እኔ ማን ነኝ ?

ማዳመጥ

ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደልን ከምስል ጋር ማንበብ

ጠ

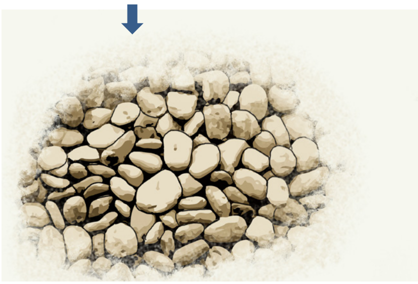

መ

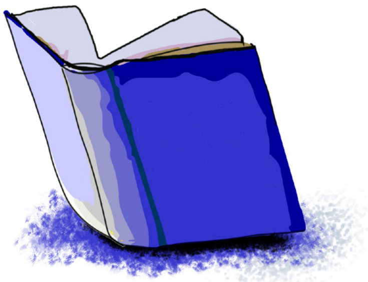

ረ

⊶ ቃላት፡- ጠቡ ቆመ ረባ

ጠባ መቃ ቀረ

☞ ጡ

ሙ

ሩ

⊶ ቃላት፡- መጡ ሙዝ ሩቅ ሩብ

ጡብ ሙቅ ሩጡ ቀሙ

📖ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደልን ከምስል ጋር ማንበብ

ጢ ሚ ሪ

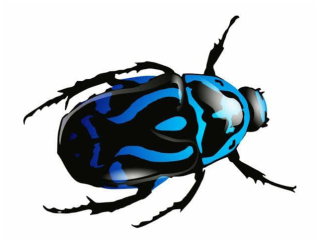

⊶ ቃላት፡- ጢሙ ሚጡ መሪ

ጢጢ ሚሚ ቀሪ

☞ ተተኳሪ ፊደልን ከምስል ጋር ማንበብ

ጣ ማ ራ

⊶ ቃላት፡- ጣመ ማማ ራራ

ጠጣ ማረ ጣራ

ንባብ

ጤ ሜ ሬ

ቃላት:- ቢጤ ቁሜ ዘሬ

ጤሰ ሜዳ ማሬ

የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

____

ጤ ሜ ሬ ጤ ሜ ሬ

____

____

ቢጤ ማሜ በሬ

____

ጥ ም ር

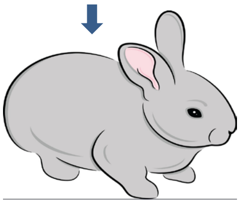

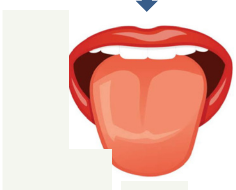

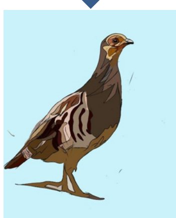

ቃላት:- ጥም ምጥ ርቢ

ጥጥ ምጤ ጥር

ጥቢ ምሳ ማር

ንባብ

ጦ ሞ ሮ

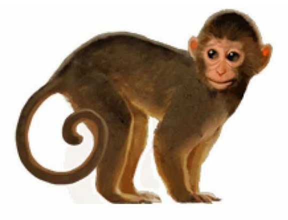

ቃላት:-		
ጦመ	ሞቀ	ሮሮ
ጡጦ	ማሞ	በሮ
መጦ	ሞተ	መሮ

ጽሕፈት

ትዕዛዝ:- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ ከ"ጠ" እስከ "ጦ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ::

ጠ __ __ __ __ __ ጦ

ትዕዛዝ:- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ ከ"መ" እስከ "ሞ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ::

መ __ __ ማ __ __ __

ትዕዛዝ:- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ ከ"ረ" እስከ "ሮ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ::

ረ ሩ ___ ራ ___ ___ ሮ

ትዕዛዝ:- በተማራችኋቸው ፊደላት ባላሁለት ሆሄ ቃል ጻፉ:

1.______________ 3.______________

2.______________ 4.______________

አናጢው

👂 ማዳመጥ

📖 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ደ ተ ፈ

🗝 ቃላት፡- ደራ ተራ ፈራ

ደማ ሞተ ፈታ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ዱ ቱ ፉ

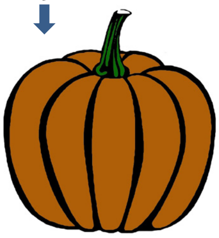

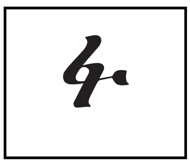

🗝 ዱቤ ጣቱ ጠፉ

ዱላ ቱባ ሰፉ

ንባብ

ዲ

ቲ

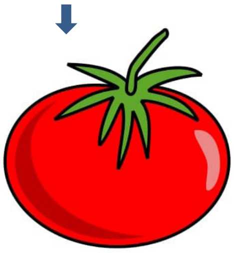

ፊ

ቃላት፡- ቃዲ	ቦቲ	ፊት
ሬዲ	ቤቲ	ሰፊ

ዳ

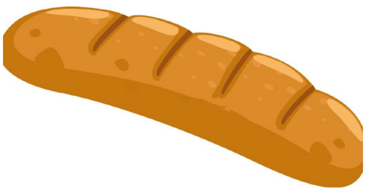

ታ

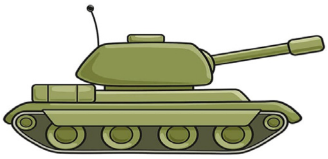

ፋ

ቃላት፡- ዳር	ቦታ	ፋፋ
ዳቦ	ቃታ	ሰፋ

ዶ

ዶ

ቴ

ፎ

ቃላት፡- ጥዶ	ቤቴ	ፎጣ
ዳዶ	ጣቴ	ቡፎ

የእኛ ቤተሰብ

ማዳመጥ

ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ድ ት ፍ

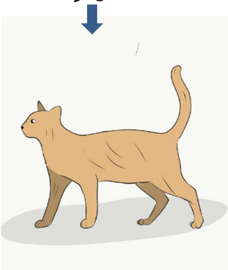

ቃላት፡- ድድ ትሪ ፍሬ

ድሮ ጣት ፍም

☞ ተተኳሪ ፊደል

ዶ ቶ ፎ

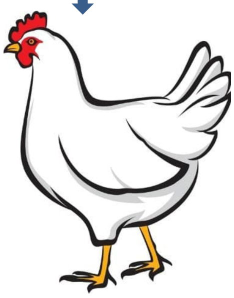

ቶ

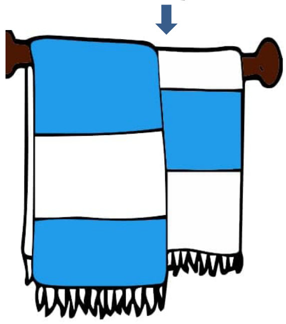

ቃላት፡- ዶቃ መቶ ፎጣ

ባዶ ትቶ ፎቶ

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ ከ "ደ- ዶ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ፡፡

ደ ዱ ___ ____ ዴ ____ ____

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ክፍት ቦታ ከ "ተ - ቶ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ፡፡

ተ ___ ቲ ___ ____ ት ____

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ ከ "ፈ - ፎ" ያሉትን ሆሄያት ፃፉ፡፡

ፈ ___ ____ ____ ____ ____ ፎ

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ክፍት ቦታ በ "ደ ፣ ተ እና ፎ" ባለሁለት ሆሄ ቃል ፃፉ፡፡

____

____

____

ተዘውታሪ ቃላት

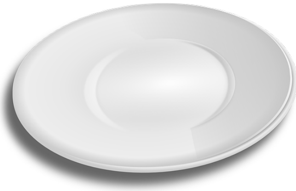

ንባብ

ተተኳሪ ፊደል

ሰ

አ

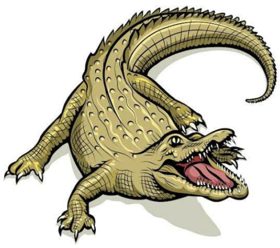

ነ

ቃላት፡- ሰራ ሰጠ

አፍ አማ

ነቃ ነዳ

ሱ

ኡ

ኡ

ኑ

ቃላት፡- ሱቅ ረሱ

ኡፍ ኡኡ

ኑኑ ቀኑ

🕮ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሲ ኢ ኒ

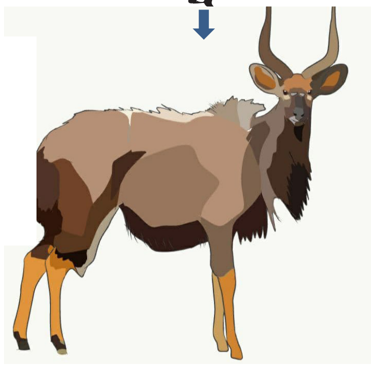

🗝 ቃላት፡- መሲ ኢሳ ስኒ

ሲጥ ኢፋ ቡኒ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሳ ኣ ና

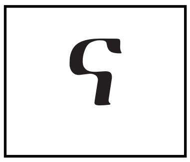

🗝 ቃላት

ሳባ	ኣቶ	ናና
ሳራ	ኣለ	ፋና
ሳማ	ኣጡ	ናማ

📖ንባብ

☞ተተኳሪ ቃላት

ሴ	ኤ	ኔ
	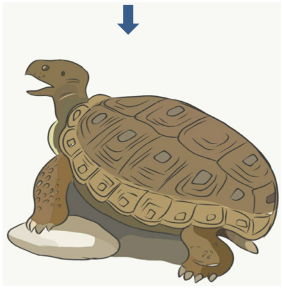	ኔ

⊶ ቃላት፡- ሴት ቀኔ

ሴም ሴራ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ስ	እ	ን
6	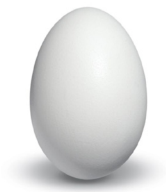	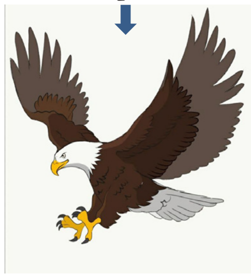
ስም	እሱ	ንቂ
ስር	እማ	ንብ

ሶ	ኦ	ኖ
	ኦ	

⊶ ቃላት

ሶል	ኦና	ኖረ
በሶ	ኦሞ	መኖ

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፡- በሚከተለው ሠንጠረዥ ውስጥ “ተዘበራርቀው” የገቡትን ሆሄያት በቅደም ተከተል አስተካክላችሁ ጻፉ፡፡

ደ	ተ	ፌ	ና	ቶ	ኔ	ፍ
አ	ዱ	ቴ	ፉ	ፎ	ት	ኦ
ነ	ኡ	ዲ	ቲ	ፊ	እ	ዶ
ዳ	ኑ	ኢ	ን	ኤ	ድ	ቴ
ኖ	ኒ	ፊ	ኣ	ዴ	ታ	ፋ

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ የተጓደሉትን የ“ሰ”፣“ነ”፣“ጠ”፣ “አ” እና “ደ” ዘሮች በማሟላት ፃፉ፡፡

1. ሰ ___ ___ ___ ሴ ___ ___
2. ነ ___ ኒ ___ ___ ን ኖ
3. ጠ ጡ ___ ___ ___ ___ ጦ
4. አ ___ ___ ___ ___ ___ ኦ
5. ደ ___ ___ ዳ ___ ___ ___

ምዕራፍ ሶስት
ትምህርት ቤት

የምዕራፉ አላማዎች

- ስዕልን በማየት ታሪኩን ትገምታላችሁ፤
- የሚነበብላችሁን ታሪክ በማዳመጥ መልዕክቱን ትገልፃላችሁ፤
- ከትምህርት ቤት ጋር የተገናኙ ተዘውታሪ ቃላትን ትለያላችሁ፤
- አዳዲስ ሆሄያትን ታነባላችሁ፤
- ድምፅን ከሆሄያት ጋር ታዛምዳላችሁ፤
- ባለሶስት ሆሄ ቃላትን ትመሰርታላችሁ::

የትምህርት ቤታችን አካባቢ እንክብካቤ ክበባችን

ማዳመጥ

ተዘውታሪ ቃላት

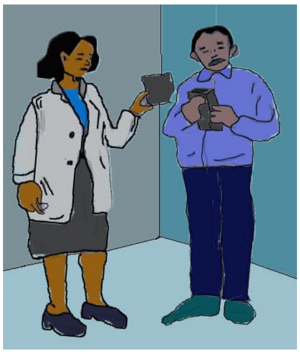

ንባብ

ገ

ወ

ከ

ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ገ	በ	ረ	ገበረ
ገ	በ	ሬ	ገበሬ
ወ	ቀ	ጠ	ወቀጠ

ማጣመር	መነጠል		
ወፈረ	ወ	ፈ	ረ
ከበረ	ከ	በ	ረ
ከበበ	ከ	በ	በ

ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ወ ከ ወ ከ

ወጠረ ከሰረ

📖ንባብ

ጉ ው ኩ

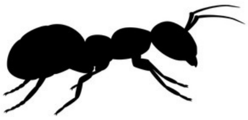

🗝 ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ጉ	ሮ	ሮ	ጉሮሮ
ጉ	በ	ት	ጉበት
ው	ቢ	ት	ውቢት

ማጣመር	መነጠል		
ውጋት	ው	ጋ	ት
ማረኩ	ማ	ረ	ኩ
ኩምቢ	ኩ	ም	ቢ

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ው ኩ ው ኩ

____

ውቢት ኩምቢ ጉዳይ

📖ንባብ

ጊ ዊ ኪ

መነጠል			ማጣመር
ጊ	ታ	ር	ጊታር
ታ	ዳ	ጊ	ታዳጊ
ሰ	ዋ	ዊ	ሰዋዊ

ማጣመር	መነጠል		
አዊ	አ	ዊ	
ኪሳራ	ኪ	ሳ	ራ
ማራኪ	ማ	ራ	ኪ

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዊ ኪ ዊ ኪ

____

አዊ ኪሳራ

📖ንባብ

ጋ ዋ ካ

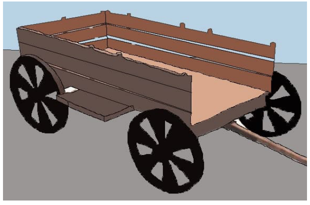

🗝 ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ዋ	ር	ካ	ዋርካ
ካ	ው	ያ	ካውያ
ጋ	ወ	ን	ጋወን

ማጣመር	መነጠል		
ካርታ	ካ	ር	ታ
ዋንዛ	ዋ	ን	ዛ
በረካ	በ	ረ	ካ

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ጋ ዋ ካ

____

____

ዋርካ ካርታ ጋቢና

____

📖ንባብ

ጌ ቄ ኬ

ቄ

🗝 ቃላት

መነጠል			ማጣመር
አ	ራ	ጌ	አራጌ
ጉ	ራ	ጌ	ጉራጌ

ማጣመር	መነጠል		
ትኬት	ት	ኬ	ት
ሶኬት			

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ጌ ዌ ኬ

📖ንባብ

ግ ውክ

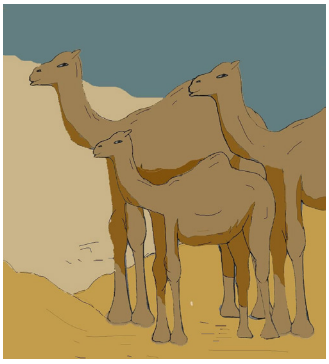

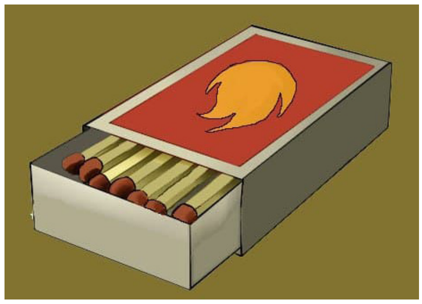

🗝ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ግ	ብ	ር	ግብር
ግ	ን	ድ	ግንድ
ስ	ው	ር	ስውር

ማጣመር	መነጠል		
ክብር	ክ	ብ	ር
ክራር	ክ	ራ	ር
እውቅ	እ	ው	ቅ

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ግ ው ክ

ግንብ ነውር ክንድ

📖ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ኀ

ዎ

ዎ

ኮ

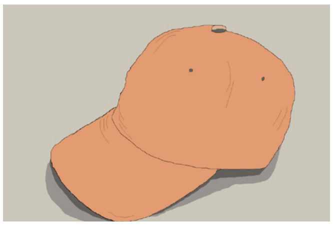

🗝 ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ኀ	በ	ዝ	ኀበዝ
ኀ	በ	ጠ	ኀበጠ
ኀ	ረ	ሰ	ኀረሰ

ማጣመር	መነጠል		
ሰዎች	ሰ	ዎ	ች
ኮከብ	ኮ	ከ	ብ
ኮሌታ	ኮ	ሌ	ታ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በ “ኀ፣ ወ እና ከ” ፊደላት የተመሰረቱ ባለሶስት ሆሄ ቃል ጻፉ፡፡

____

____

ትዕዛዝ፡- የተጓደሉትን ፊደላት በማሟላት ቃል መስርቱ፡፡

1. ገ __ ድ
2. ከ __ ሮ
3. __ ንድ
4. __ ሮሮ
5. ኩራ __

አርፋጁ ተማሪ

👂 ማዳመጥ

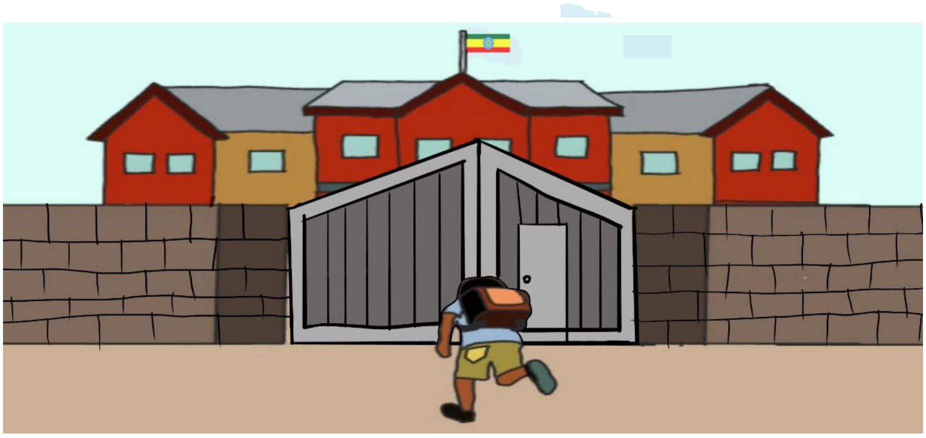

📖ንባብ

☞ተተኳሪ ፊደል

ዘ ለ የ

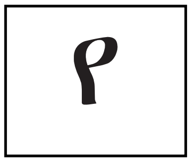

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ዘ	ቢ	ብ	ዘቢብ
ዘ	መ	ረ	ዘመረ
ዘ	ገ	የ	ዘገየ
ዘ	ለ	ለ	ዘለለ

ማጣመር	መነጠል		
የቆየ	የ	ቆ	የ
ለቀመ	ለ	ቀ	መ
ለበሰ	ለ	በ	ሰ
ለገሰ	ለ	ገ	ሰ

✍ ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዘ ለ የ

____

ዘመረ ነጠለ

🕮 ንባብ

ዙ

ሉ

ዩ

ዩ

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
አ	ገ	ዙ	አገዙ
ዙ	ሪ	ያ	ዙሪያ
እ	ያ	ዩ	እያዩ

ማጣመር	መነጠል		
ቀለሉ	ቀ	ለ	ሉ
አላዩ	አ	ላ	ዩ
ዘለሉ	ዘ	ለ	ሉ

✍ጽሕፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዙ ሉ ዩ

____

አበዙ ዙረት ቆለሉ ተለዩ

____

🕮 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ዚ

ሊ

ዪ

ዪ

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ዚ	ነ	ት	ዚነት
ሙ	ዚ	ቃ	ሙዚቃ
አ	ዚ	ም	አዚም

ማጣመር	መነጠል	
ኤሊ	ኤ	ሊ
ብዪ	ብ	ዪ
አሊ	አ	ሊ

✍ ጽሒፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዚ ሲ ዪ ዚ ሲ ዪ

____

____

ሙዚቃ ኤሲ ለዩ

____

🕮 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ዛ ላ ያ

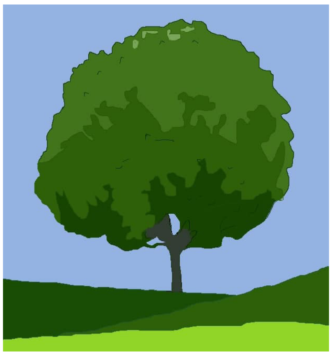

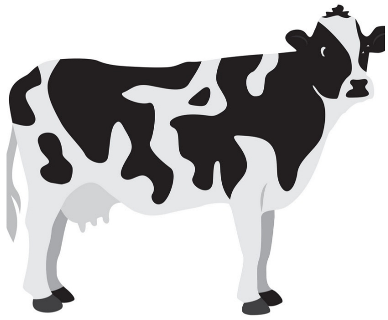

ያ

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ዛ	በ	ረ	ዛበረ
ዛ	ቢ	ያ	ዛቢያ
አ	ያ	ት	አያት

ማጣመር	መነጠል		
ዋልያ	ዋ	ል	ያ
ሜላት	ሜ	ላ	ት
ቃላት	ቃ	ላ	ት

✍ ጽሒፈት:- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዛ ላ ያ

____

____

ዛከረ ቃላት ያያት

ዜ ሌ

ዐ ሌ

📖 ንባብ

☞ተተኳሪ ፊደል

ዝ ሊ ይ

ይ

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ዝ	ሆ	ን	ዝሆን
ዝ	ር	ግ	ዝርግ
ዝ	ላ	ይ	ዝላይ

ማጣመር	መነጠል		
ልብስ	ል	ብ	ስ
ልገሳ	ል	ገ	ሳ
በላይ	በ	ላ	ይ

✍ ጽሕፈት፡- የሚከተሉትን ፊደላት ደጋግማችሁ ጻፉ

ዝ ል ይ

____

____

ዝርያ ልብስ መሳይ

____

📖 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ዞ →

ሎ 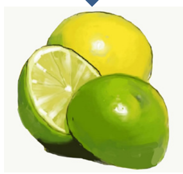

ዮ

ዮ

☞ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
አ	ዞ	ረ	አዞረ
ዮ	ዲ	ት	ዮዲት

ማጣመር	መነጠል		
በቆሎ	በ	ቆ	ሎ
አለሎ	አ	ለ	ሎ

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ የተጓደሉትን የ"ሰ"፣"ነ"፣"ጠ"፣ "አ" እና "ደ" ዘሮች በማሟላት ፃፉ፡፡

1. ሰ ___ ___ ___ ሴ ___ ___
2. ነ ___ ኒ ___ ___ ን ኖ
3. ጠ ጡ ___ ___ ___ ___ ጦ
4. አ ___ ___ ___ ___ ___ ኦ
5. ደ ___ ___ ዳ ___ ___ ___

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ባለው ባዶ ቦታ የተጓደሉትን የ "ገ፣ ወ፣ ከ፣ ዘ፣ ለ፣ እና የ" ፊደል ዘሮችን በማሟላት ጻፉ፡፡

1. ገ ___ ጊ ___ ___ ግ ___
2. ___ ዉ ዊ ___ ዌ ___ ___
3. ___ ___ ኪ ካ ___ ክ ___
4. ዘ ___ ___ ዛ ዜ ___ ዞ
5. ___ ሉ ___ ___ ሌ ___ ሎ
6. የ ___ ___ ያ ___ ይ ___

ምዕራፍ አራት

ጓደኞሞች

የምዕራፉ አላማዎች

- የሚያዳምጡትን ምንባብ መልዕክቱን ትገልፃላችሁ፤
- ስዕልን በማየት ታሪኩን ትገምታላችሁ፤
- ተዘውታሪ ቃላትን ትለያላችሁ፤
- ለተለመዱ ቃላት ፍች ትሰጣላችሁ፤
- አዳዲስ ሆሄያትን ወይም ድምፆችን ታነባላችሁ፤
- ድምፆችንና ሆሄያትን ታዛምዳላችሁ::

ሁለቱ ጓደኛሞች

ማዳመጥ

ተዘውታሪ ቃላት

📖 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ኘ ጨ ቸ

ኘ

⊶ ቃላት

መነጠል			ማጣመር
አ	ገ	ኘ	አገኘ
ጨ	ር	ቅ	ጨርቅ
ቸ	ኮ	ለ	ቸኮለ

ማጣመር	መነጠል		
ተመኘ	ተ	መ	ኘ
ጨመረ	ጨ	መ	ረ
ቸለሰ	ቸ	ለ	ሰ

📖ንባብ

ኙ ጩ ቹ

ኙ

ቹ

🗝 ቃላት

አ	ገ	ኙ	አገኙ
ጫ	ጩ	ት	ጫጩት
ሰ	ለ	ቹ	ሰለቹ

ተመኙ	ተ	መ	ኙ
ጩጨው	ጩ	ጨ	ው
ተማቹ	ተ	ማ	ቹ

ኚ ጪ ቺ

ኚ ጪ ቺ

🗝 ቃላት

አ	ጥ	ኚ	አጥኚ
አ	ው	ጪ	አውጪ
አ	መ	ቺ	አመቺ

ጎብኚ	ጎ	ብ	ኚ
አንቺ	አ	ን	ቺ
አምጪ	አ	ም	ጪ

✍ ጽሕፈት:- በሚከተለው የዛፍ ስዕል ላይ በሚገኙት ሳጥኖች ውስጥ የቤተሰብ ስሞችን ጻፉ።

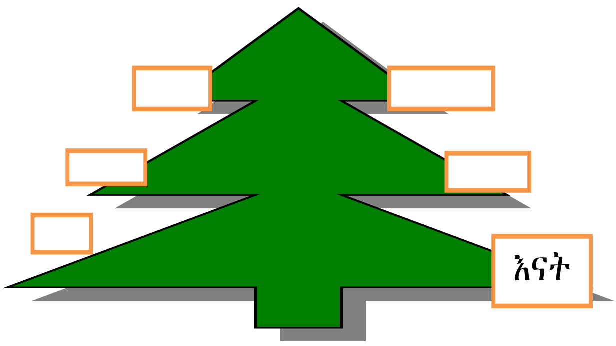

📖ንባብ

ኛ

ጫ

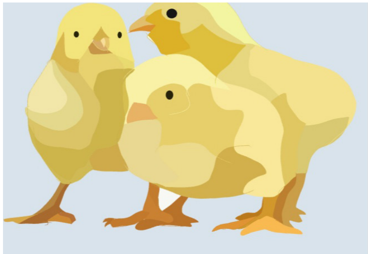

ቻ

ቃላት

በ	ረ	ኛ	በረኛ
መ	ፍ	ጫ	መፍጫ
መ	ፍ	ቻ	መፍቻ

ዋንጫ	ዋ	ን	ጫ
ዘበኛ	ዘ	በ	ኛ
ቻርት	ቻ	ር	ት

📖ንባብ

ኜ

ኜ

ጬ

ጬ

ቼ

ቼ

ቃላት

ተ	ቀ	ኜ	ተቀኜ
ቅ	ን	ጬ	ቅንጬ
በ	ል	ቼ	በልቼ

ተናኜ	ተ	ና	ኜ
መጥጬ	መ	ጥ	ጬ
አምቼ	አ	ም	ቼ

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተለው ክፍት ቦታ ላይ ተተኳሪ ፊደሎችን በመደበኛ አፃፃፍ ደግማችሁ ጻፉ፡፡

ኘ ኜ ጨ ጬ ቸ ቼ

____

____

📖 ንባብ

ኝ ↓

ጭ ↓

ች ↓

🗝 ቃላት

ስ	ን	ኝ	ስንኝ
ጭ	ፈ	ራ	ጭፈራ
ች	ሎ	ታ	ችሎታ

ስመኝ	ስ	መ	ኝ
ጭልፋ	ጭ	ል	ፋ
ድንች	ድ	ን	ች

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የተጓደሉትን ሆሄያት በመፈለግ ባለሶስት ሆሄ ቃላት መስርቱ፡፡

		መ		ረ	⇒	ጨመረ
		ረ		ቃ		ጨረቃ
		ር	+	ቅ		
ጨ	+	በ		ጠ		
		ለ		ጠ		
		ፈ		ረ		
		ረ		ሰ		

🕮ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ኞ ⬇ ጮ ⬇ ቾ ⬇

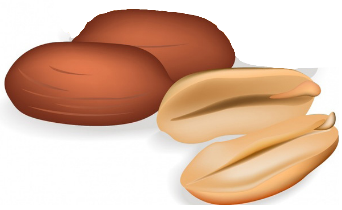

⊶ቃላት

ም	ኞ	ት	ምኞት
መ	ዋ	ጮ	መዋጮ
ም	ቾ	ት	ምቾት

ዳኞች	ዳ	ኞ	ች
ወፍጮ	ወ	ፍ	ጮ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሰንጠረዡ ውስጥ ባሉት ፊደሎች ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

በ	ተ	ት	ኘ	ራ
ጫ	ረ	ጭ	መ	ቻ
ኛ	ፈ	ዘ	ባ	ጨ

ምሳሌ፡- 1. በረኛ

2. ጫጨት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት ሌሎች ፊደላትን በመጠቀም ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

ቀ	ጨ	ኔ	=ቀጨኔ
ጨ	ረ	ር	=ጨረር

እውነተኛ ጓደኛ

👂 ማዳመጥ

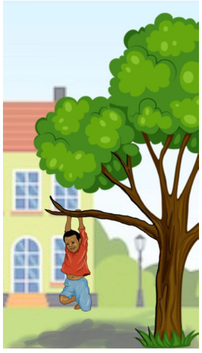

📖 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሀ

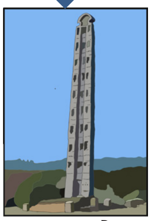

ዐ

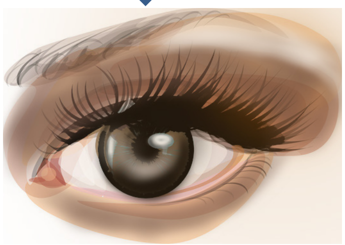

ጀ

🗝 ቃላት

ሀ	ብ	ት	ሀብት
ዐ	ል	በ	ዐልበ
ጀ	ል	ባ	ጀልባ

ሀሳብ	ሀ	ሳ	ብ
ዐይን	ዐ	ይ	ን
ጀርባ	ጀ	ር	ባ

📖 ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሁ

2

ዑ

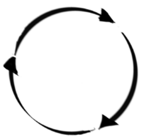

ጁ

🗝 ቃላት

ሁ	ለ	ት	ሁለት
ዑ	ደ	ት	ዑደት
ፈ	ራ	ጁ	ፈራጁ

ሁኔታ	ሁ	ኔ	ታ
ዑመር	ዑ	መ	ር
ወዳጁ	ወ	ዳ	ጁ

🕮ንባብ

ሂ

ዒ

ጂ

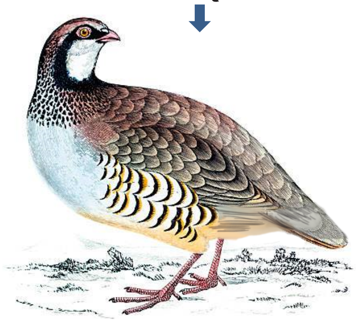

⚷ ቃላት

ሂ	ሳ	ብ	ሂሳብ
ዒ	ላ	ማ	ዒላማ
ጂ	ን	ካ	ጂንካ

ሂሩት	ሂ	ሩ	ት
ዒማን	ዒ	ማ	ን
ጂራት	ጂ	ራ	ት

🕮ንባብ

ሃ

50

ዓ

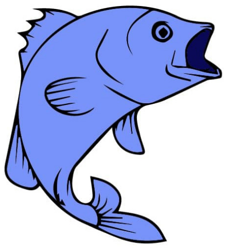

ጃ

⚷ ቃላት

ሃ	ም	ሳ	ሃምሳ
ዓ	ላ	ማ	ዓላማ
ጃ	ኬ	ት	ጃኬት

ሃምዛ	ሃ	ም	ዛ
ዓርማ	ዓ	ር	ማ
ጃርት	ጃ	ር	ት

✍ጽሕፈት

✍ ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ክፍት ቦታ ላይ ተተኳሪ ፊደሎችን በነጠብጣብና በመደበኛ አፃፃፍ ደግማችሁ ጻፉ፡፡

ሀ ሃ ዐ ዓ ጀ ጄ

📖ንባብ

ሄ

ሄ

ዔ

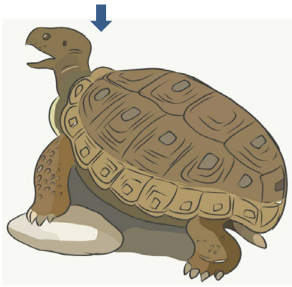

ጇ

🗝ቃላት

ሄ	ዋ	ን	ሄዋን
ጉ	ባ	ዔ	ጉባዔ
ወ	ዳ	ጇ	ወዳጇ

ሄለን	ሄ	ለ	ን
ሱባዔ	ሱ	ባ	ዔ
ጋርጇ	ጋ	ር	ጇ

📖ንባብ

ህ

ዕ

ዕ

ጅ

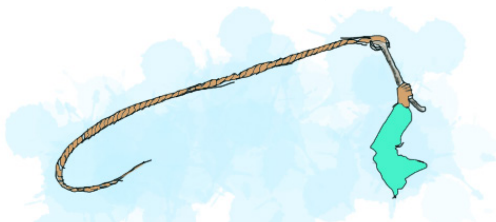

🗝ቃላት

ህ	ን	ፃ	ህንፃ
ዕ	ለ	ት	ዕለት
ጅ	ራ	ት	ጅራት

ህዝብ	ህ	ዝ	ብ
ዕንቁ	ዕ	ን	ቁ
ጅማት	ጅ	ማ	ት

የቃላት ፍች ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን የተለመዱ ቃላት ፍች ቤተሰቦቻችሁን በመጠየቅ ጻፉ፡፡

1. በላ = ________________
2. ሄደ =________________
3. ተኛ =________________
4. ተነሳ=________________
5. ቀየረ= ________________
6. ቀመሰ= ________________
7. ነገረ = ________________
8. ተቀመጠ= ______________

ንባብ

ሆ ፆ ጆ

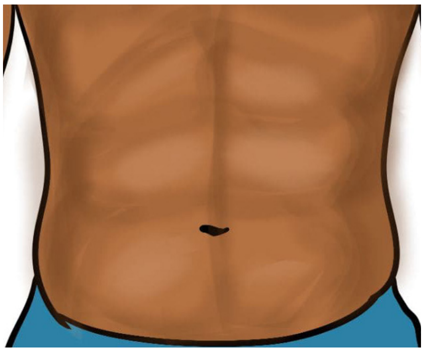

ፆ

ቃላት

ሆ	ለ	ታ	ሆለታ
ና	ፆ	ል	ናፆል
ጆ	ን	ያ	ጆንያ

ሆቴል	ሆ	ቴ	ል
ናፆድ	ና	ፆ	ድ
ቆንጆ	ቆ	ን	ጆ

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ሆሄያት በማዛመድ ባለሶስት ሆሄ ቃላት መስርቱ፡፡

ወ
ቀ
ከ
አ
ፀ
ሰ
መ

ደ

ደ
ሰ
ነ
ገ
ቀ
ረ
በ

=

ወደደ

የክለሳ ጥያቄዎች

1. የ "ኘ፣ ጨ፣ ቸ፣ ሀ፣ ዐ እና ጀ" ፊደል ዘሮችን ጻፉ?

ኘ ___ ___ ___ ___ ___ ___
ጨ ___ ___ ___ ___ ___ ___
ቸ ___ ___ ___ ___ ___ ___
ሀ ___ ___ ___ ___ ___ ___
ዐ ___ ___ ___ ___ ___ ___
ጀ ___ ___ ___ ___ ___ ___

2. በሠንጠረዡ ዉስጥ በማጣመር የቀረቡትን ባለሶስት ሆሄ ቃላት በመነጣጠል ጻፉ?

ማጣመር	መነጠል		
ቁንጮ			
ርችት			
በረኛ			

3. በሠንጠረዡ ዉስጥ ተነጣጥለው የቀረቡትን ባለሶስት ሆሄ ቃላት በማጣመር ጻፉ?

መነጠል			ማጣመር
መ	ሆ	ን	
ዓ	ላ	ማ	
ጂ	ግ	ራ	

4. ለሚከተሉት የተለመዱ ቃላት ፍች ስጡ፡፡

1. ተራመደ______ 3. አየ______ 5. ቸኮለ______
2. ጨመረ______ 4. ጠላ______

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ አምስት
ተክሎች

የምዕራፉ አላማዎች

- ያዳመጣችሁትን ምንባብ መልዕክት ትገልፃላችሁ፤
- ፊደላትን/ ድምፅን ትለያላችሁ፤
- ድምፅን ከሆሄ ጋር ታዛምዳላችሁ፤
- በቃል ውስጥ ያሉ ድምፆችን በማጣመርና በመነጠል ታነባላችሁ፤
- ነጠላ አረፍተ ነገሮችን ትፅፋላችሁ፤
- ለተለመዱ ቃላት ፍቺ ትሰጣላችሁ።

የተክሎች ጥቅም

ማዳመጥ

ተዘውታሪ ቃላት

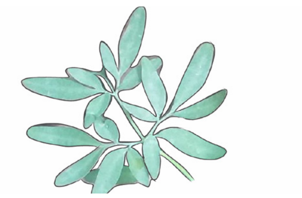

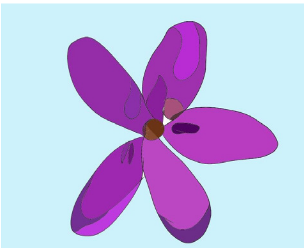

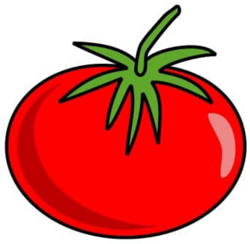

ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሸ

ፀ

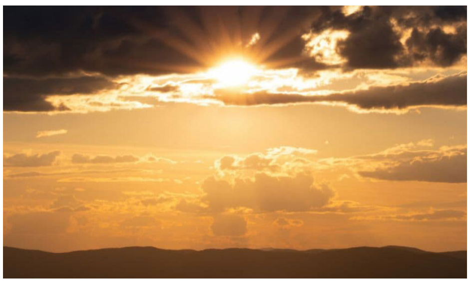

ኸ

ኸ

ቃላት

መነጠል			ማጣመር
ሸ	መ	ተ	ሸመተ
ፀ	ሎ	ት	ፀሎት
ቅ	ኸ	ት	ቅኸት

ማጣመር	መነጠል		
ሸለለ	ሸ	ለ	ለ
ፀፀት	ፀ	ፀ	ት
ቃኸች	ቃ	ኸ	ት

📖ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ሹ ↓

ፁ ↓

ፁ

ዥ ↓

ዥ

⊶ ቃላት

ሹ	ራ	ብ	ሹራብ
ቀ	ረ	ፀ	ቀረፀ
አ	ዛ	ዥ	አዛዥ

ሹመት	ሹ	መ	ት
ንፁህ	ን	ፁ	ህ
ጋባዥ	ጋ	ባ	ዥ

📖ንባብ

☞ተተኳሪ ፊደል

ሺ ↓

1000

ፂ ↓

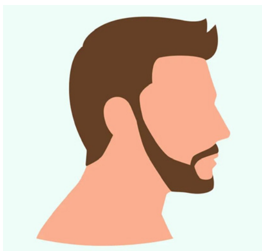

ዢ ↓

ዢ

⊶ ቃላት

ሺ	በ	ሺ	ሺበሺ
አ	ና	ፂ	አናፂ
ተ	ገ	ዢ	ተገዢ

ልበሺ	ል	በ	ሺ
ቀራፂ	ቀ	ራ	ፂ
ተያዢ	ተ	ያ	ዢ

ንባብ

ሻ

ፃ

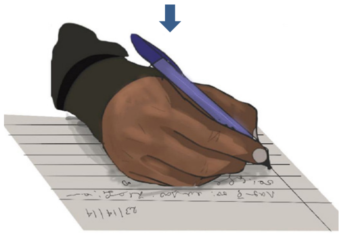

ዣ

ቃላት

ሻ	ን	ጣ	ሻንጣ
ሀ	ን	ፃ	ሀንፃ
ግ	ብ	ዣ	ግብዣ

ሻወር	ሻ	ወ	ር
ቀረፃ	ቀ	ረ	ፃ
መያዣ	መ	ያ	ዣ

ንባብ

ሼ

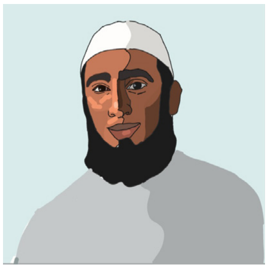

ፄ

ፄ

ዤ

ዤ

ቃላት

ለ	ብ	ሼ	ለብሼ
ድ	ም	ፄ	ድምፄ
ፈ	ዝ	ዤ	ፈዝዤ

ደርሼ	ደ	ር	ሼ
ቅላፄ	ቅ	ላ	ፄ
ተክዤ	ተ	ክ	ዤ

ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተለው ክፍት ቦታ ላይ ተተኳሪ ፊደሎችን በነጠብጣብና በመደበኛ አፃፃፍ ደግማችሁ ጻፉ፡፡

ሸ ሼ ፀ ዠ ዤ ሸ ፀ ዠ

___

📖ንባብ

☞ተተኳሪ ፊደል

ሽ ↓

ፅ ↓

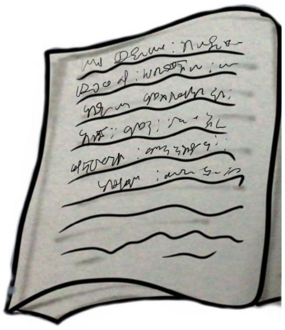

ዥ ↓

⊶ቃላት

ሽ	በ	ት	ሽበት
ፅ	ዳ	ት	ፅዳት
ጋ	ባ	ዥ	ጋባዥ

አቡሽ	አ	ቡ	ሽ
ፅዮን	ፅ	ዮ	ን
አዛዥ	አ	ዛ	ዥ

📖ንባብ

☞ተተኳሪ ፊደል

ሾ ↓

ፆ ↓

ፆ

ጐ ↓

ጐ

⊶ቃላት

ሾ	ር	ባ	ሾርባ
ፆ	መ	ች	ፆመች

እርሾ	እ	ር	ሾ
ቀርፆ	ቀ	ር	ፆ

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ሠንጠረዦች ውስጥ ያሉትን ፊደላት በማቀናጀት ቃላት መስርቱ፡፡

ወ	ተ	ት
ቀ	ማ	
ሳ	ሪ	ስ

ምሳሌ፡-1. ወተት 4. ተማሪ

2. ቀማ 5. ወቀሳ

3. ሳሪስ

ቅ	ጣ	ት
ር		ሁ
ጫ	ጩ	ት

1. ___________
2. ___________
3. ___________
4. ___________

	ሰ	ጠ
ጥ	ል	ፍ
ጥ	ፍ	ር

1. ___________
2. ___________
3. ___________
4. ___________

ችግኝ መትከል

ማዳመጥ

ንባብ

ጰ ↓ **ጰ**

ፐ ↓ **ፐ**

ቨ ↓ **ቨ**

ጱ ↓ **ጱ**

ፑ ↓

ቩ ↓ **ቩ**

ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት ነጠላ አረፍተ ነገሮችን ጻፉ።

ምሳሌ፡-

1. ነጪቴ ሾርባ ጠጣች።
2. እያሱ እርሳስ ቀረፀ።
3. ተማሪዎች ችግኝ ተከሉ።

☞ተተኳሪ ፊደል

ጲ

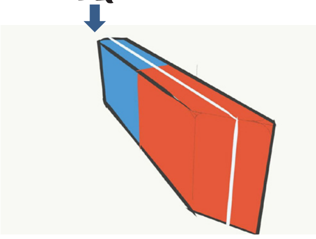

ፒ

ቪ

🗝 ቃላት

ፒ	ያ	ሳ	ፒያሳ
ፒ	ን	ሳ	ፒንሳ

ላጲስ	ላ	ጲ	ስ
ፒያኖ	ፒ	ያ	ኖ

📖ንባብ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ጳ

ፓ

ቫ

🗝 ቃላት

ጳ	ጉ	ሜ	ጳጉሜ
ፓ	ር	ክ	ፓርክ

ፓስቲ	ፓ	ስ	ቲ
ቫኔላ	ቫ	ኔ	ላ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ጴ

ፔ

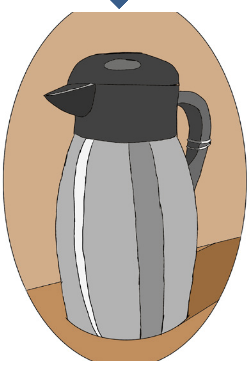

ቬ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ጵ ፕ ቭ

ጽ

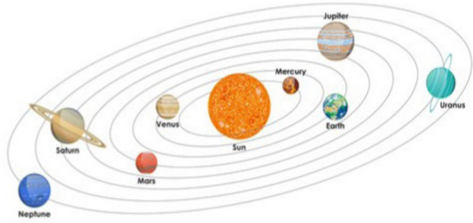

ቨ

☞ ተተኳሪ ፊደል

ጶ ፖ ቮ

ጰ

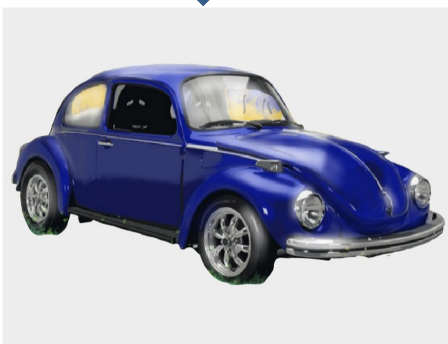

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ቃላት በተስማሚው ክፍት ቦታ አስገብታችሁ ዓ/ነገሩን አሟሉ

ደብተር ተማሪ ሱቅ ፒያኖ ፓፓያ

1. ኤልዳና ______________ በላች፡፡
2. ፉዓድ ኀበዝ ____________ ነው፡፡
3. ሰብሪና __________________ ገዛች፡፡
4. ናታን ____________________ ሄደ፡፡
5. ኪያ _______________ መጫወት ይወዳል፡፡

የቃላት ፍች

ትዕዛዝ፡- በመጀመሪያው ብርጭቆ ውስጥ ያሉትን ቃላት በሁለተኛው ብርጭቆ ውስጥ ካሉት ፍቻቸው ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ	ለ
____ 1. ደወል	ሀ. ነጠቀ፤ወሰደ
____ 2. ረዳ	ለ. ዕፅዋት
____ 3. ተጠጋ	ሐ. መጥሪያ
____ 4. ቀማ	መ. አገዘ
____ 5. ተክል	ሠ. ቀረበ

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፡- በሳጥኑ ውስጥ ተዘበራርቀው የሚገኙትን ፊደላት በማጣመር ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

ፖ	ቭ	ዥ	ሹ	ስ	ሾ	ር	ነ	ላ	ፀ
ል	አ	ጉ	መ	ጺ	ት	እ	ሻ	ዛ	

1.______ 4.______

2.______ 5.______

3.______ 6.______

ትዕዛዝ፡- የተጓደሉትን ፊደላት በማሟላት ቃል መስርቱ፡፡

1. ጳ __ ሜ
2. ግብ __
3. ___ ፓያ
4. ህን ___
5. ን __ ህ

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ ስድስት
የመንገድ ደህንነት

የምዕራፉ አላማዎች

- የምንባቡን መልዕክት ትገልጻላችሁ፤
- ቃላት ትመሰርታላችሁ፤
- አጫጭር አረፍተ ነገር ትመሰርታላችሁ፤
- ከቃላት ላይ ቅጥያዎችን ትነጥላላችሁ።

የትራፊክ ፖሊሷ ምክር

👂 ማዳመጥ

ለሚከተሉት ጥያቄዎች የቀደመ እውቀታችሁን በመጠቀም መልሱ፡፡

1. ርዕሱንና ስዕሉን በማየት የተረዳችሁትን ተናገሩ፡፡
2. የትራፊክ መብራት አገልግሎቱ ምን ይመስላችኋል?

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ጥያቄዎች በአዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት የያዙት ሀሳብ ትክክል ከሆነ እውነት ካልሆነ ደግሞ ሐሰት በማለት በቃል መልሱ፡፡

1. ቀይ መብራት ሲበራ እግረኛ ይሻገራል፡፡
2. እግረኞች መንገድ ከማቋረጣቸው በፊት ግራና ቀኝ ማየት አለባቸው፡፡

ተዘውታሪ ቃላት

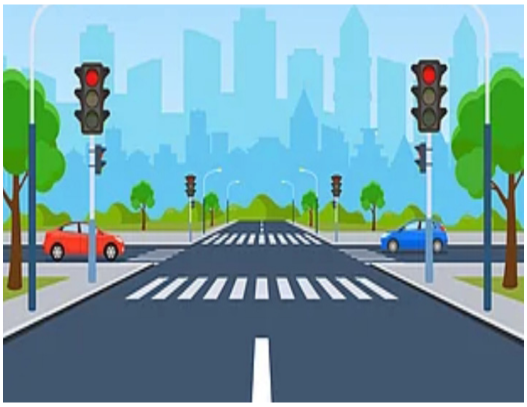

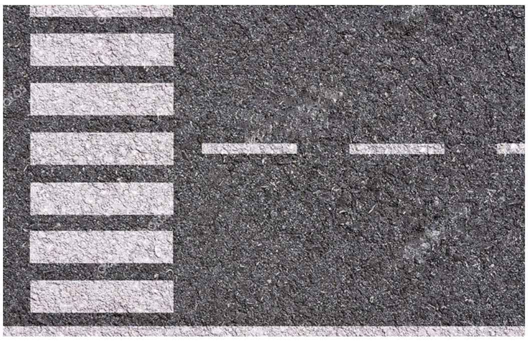

የቃላት ጥናት

መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጠመር
ወ	ተ	ት	ወተት
ው	ዳ	ሴ	ውዳሴ
ዉ	ር	ጭ	ዉርጭ
ጫ	ማ	ዎ	ጫማዎ

ማጣመር	መነጠል		
ወገን	ወ	ገ	ን
ውርስ	ው	ር	ስ
ዉበት	ዉ	በ	ት
ቤትዎ	ቤ	ት	ዎ

ንባብ

ትዕዛዝ፡- በሚከተለው ሳጥን ውስጥ ያሉትን ዓ/ነገሮች በጥንድ ሆናችሁ አንብቡ፡፡

መንገድ ስናቋርጥ ቀኝና ግራ አቅጣጫን ማየት ይገባናል፡፡
ልጆች ጨዋታ መጫወት ያስደስታቸዋል፡፡
ወተት መጠጣት ጠንካራ ያደርጋል፡፡

ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ሆሄያት ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

1. ወ = ወደደ ፧ ወርቅ ፧ ወንዝ
2. ወ = ________ ፧ ________ ፧ ________
3. ዉ = ________ ፧ ________ ፧ ________
4. ው = ________ ፧ ________ ፧ ________
5. ዎ = ________ ፧ ________ ፧ ________

ትዕዛዝ፡- የተጓደለውን ፊደል አሟሉ፡፡

1. ፋና __ = ፋናዬ
2. __ ጤት
3. __ ዋህ
4. __ ሽት
5. __ ጣት
6. ዳክ __

ከቤና ጓደኞቹ

👂 ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ ጥያቄ

እናንተ ወደ ትምህርት ቤት ስትሄዱ መንገድ የምትሻገሩት እንዴት ነው?

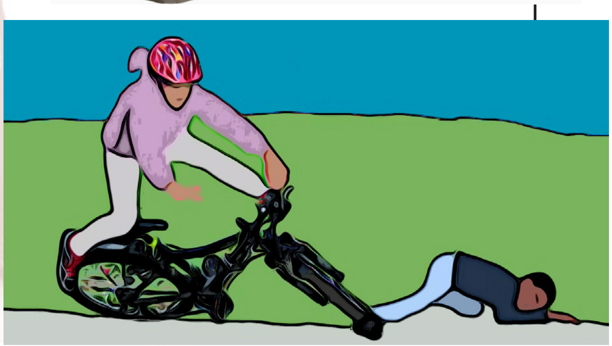

አዳምጦ መናገር

የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባዳመጣችሁት ምንባብ መሰረት በቃል መልሱ ፡፡

1. ተሰማና ሲፈን የፈጸሙት ተግባር ትክክል ነው ብላችሁ ታስባላችሁ? ለምን?
2. በመኪና መንገድ ላይ የምታቋርጡት እንዴት ነው?
3. እናንተስ እንደከቤ ጠንቃቆች ናችሁ? ወይስ እንደነሲፈን ዝንጉዎች ናችሁ?
4. ከምንባቡ የተረዳችሁትን መልዕክት ግለጹ፡፡

ቃላት

መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጣመር
አ	ዪ	ት	አዪት
ይ	ሰ	ማ	ይሰማ
የ	ዋ	ህ	የዋህ
ተ	ራ	ዩ	ተራዩ

ማጣመር	መነጠል		
ይርጋ	ይ	ር	ጋ
ተለዪ	ተ	ለ	ዪ
ገላዩ	ገ	ላ	ዩ
የኔታ	የ	ኔ	ታ

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት የመጨረሻ ድምፃቸው ተመሳሳይ የሆኑ ባለሶስት ሆሄ ቃላትን መስርቱ፡፡

ምሳሌ፡-

| ድ | = 1. ዘመድ   4. ወንድ

2. ገመድ   5. ቀልድ

3. አመድ

ሀ. | ጫ | = 1. ____________

2. ____________

3. ____________

4. ____________

5. ____________

ለ. | ት | = 1.___________

2.___________

3.___________

4.___________

5.___________

ትዕዛዝ፡- “ወ”ን መነሻ ላይ በማድረግ አምስት ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

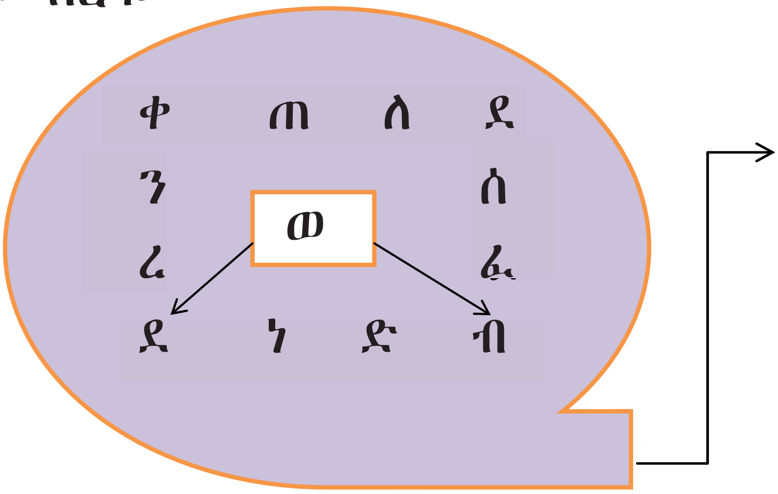

1. ወደብ
2. ___________
3. ___________
4. ___________
5. ___________
6. ___________

ቅጥያዎችን መለየት

በቃላት ውስጥ ያሉትን ቅጥያዎችን መለየት፡፡

ምሳሌ፡-

1. ተማሪዎች = ተማሪ + ዎች
2. መዘነች = መዘነ + ች
3. በሬዎች = በሬ + ዎች
4. ቀየረች = ቀየረ + ች
5. እቃዎች = እቃ + ዎች
6. ወደቀች = ወደቀ + ች

ትዕዛዝ፦ ቃላትን ከቅጥያዎች ጋር በማጣመር ቃል መስርቱ፡፡

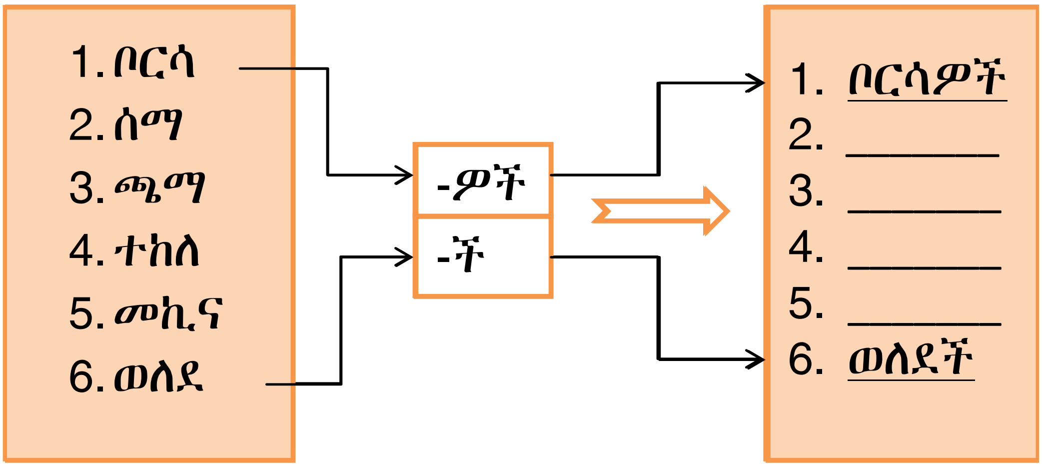

📖 ንባብ፦

ትዕዛዝ፦ የሚከተሉትን ዓ/ነገሮች በቡድን ሆናችሁ ድምፃችሁን ከፍ አድርጋችሁ አንብቡ፡፡

1. ሰላም መማር ትወዳለች፡፡
2. አረንጓዴ ሲበራ መንገድ ተሻገሩ፡፡
3. የግራ ጠርዝ መንገድ ይዛችሁ ተጓዙ፡፡
4. መንገድ ስትሻገሩ የእግረኛን መንገድ ብቻ ተጠቀሙ፡፡
5. የአባይ ወንዝ ተገደበ፡፡
6. የህዳሴው ግድብ ኃይል ማመንጨት ጀመረ፡፡

የቃላት ፍች

ለተለመዱ ቃላት ፍች መስጠት

ምሳሌ፦ 1. ተማረ = አወቀ　　3. አዘነ= ተከፋ

2. ህፃን = ልጅ፣ ታዳጊ　　4. ላጲስ= ማጥፊያ

ትዕዛዝ፡- ለሚከተሉት ቃላት በአቅራቢያችሁ ያለን ሰው በመጠየቅ/በቡድን በመወያየት ፍቻቸውን ስጡ።

1. ሰማ = ____________
2. መዘነ = ____________
3. ቀየረ = ____________
4. ትንሽ = ____________
5. ብዙ = ____________
6. ንፁህ = ____________
7. ጠርዝ = ____________

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- ከብርጭቆው ውስጥ የሚገኙትን ሆሄያት በማጣመር ባለሶስት እና ባለሁለት ሆሄ ቃል መስርቱ።

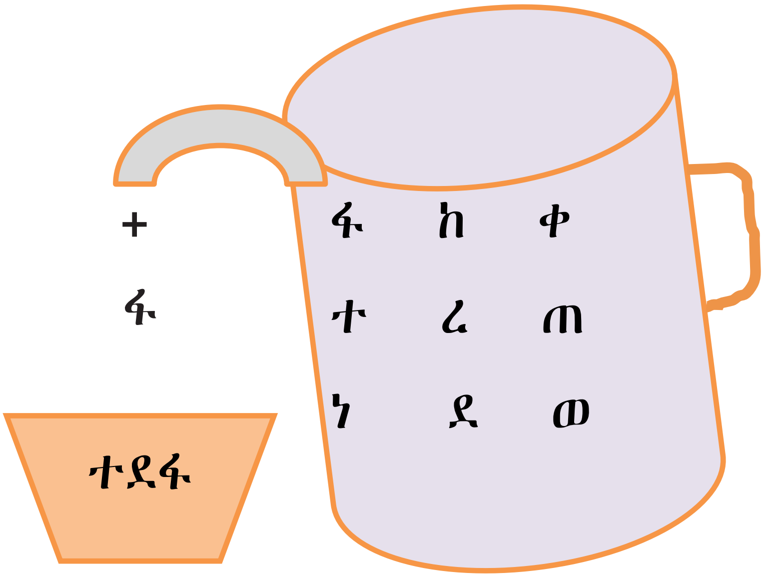

ባለሁለት ሆሄ ቃላት	ባለሶስት ሆሄ ቃላት
ምሳሌ፡- ፋፋ	ምሳሌ፡- ተደፋ
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5

አረፍተ ነገር

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት በሳጥኑ ውስጥ ያሉትን ቃላት በማጣመር አረፍተ ነገር ጻፉ፡፡

ሜላት	እርሳስ	በላ
ዑመር	ብስኩት	ሄደ
ናኦል	ወተት	ገዛች
ዩስራ	ትምህርት ቤት	ጠጣች
	ጁስ	

ምሳሌ፡- ሜላት ወተት ጠጣች፡፡

1. ________________ ፡፡ 3. ________________ ፡፡
2. ________________ ፡፡ 4. ________________ ፡፡

ንባብ

ትዕዛዝ፡- የሚከተለውን ምንባብ ድምፃችሁን ከፍ በማድረግ ለጓደኞቻችሁ አንብቡላቸው፡፡

አስተዋዩ ቢራራ

በአንድ ትንሽ ከተማ የሚኖሩ ሀብታም ባልና ሚስት ነበሩ፡፡ ቢራራ የሚባል ልጅ ነበራቸው፡፡ ቢራራ ጎበዝ ተማሪ ነው፡፡ የከተማው ሰዎች ፈላስፋው ቢራራ እያሉ ይጠሩታል፡፡ ፈላስፋው የሚሉት ሁሉንም ነገር ቆም እያለ ስለሚያስተውል ነው፡፡ ነፍሳትን አስተውሎ ማየት ይወዳል፡፡ የቤት ስራውን ይሰራል፡፡ ማታ ማታ ቤቱ በር ላይ በመቀመጥ ኮከቦችን መቁጠር ያስደስተዋል፡፡ እናትና አባቱ በመስኮት ይመለከቱታል፡፡ አስተዋይ በመሆኑ በጣም ይደሰታሉ፡፡ (ምንጭ፡ ዳንኤል ወርቁ፤ 2011፣ አስተዋዩ ቢራራ)

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፦ በሳጥኑ ውስጥ ያሉትን ሆሄያት በማጣመር አምስት አረፍተ ነገሮችን መስርቱ፡፡

ሶስና	መፅሐፍ	በላ
ሙሐመድ	ብርቱካን	ጠጣች
ብሩክ	ወተት	ገዛ
ኢልሃን	ሙዝ	አነበበች

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____
5. ____

ትዕዛዝ፦ በቃላቱ ውስጥ የሚገኙትን ቅጥያዎች ብቻ ለይታችሁ አሳዩ/አመልክቱ፡፡

1. ተነሳች = ____________________
2. ሮጠች =____________________
3. ወደቀች = ____________________
4. ሰማች = ____________________
5. ጠጣች = ____________________

አማርኛ
፭ኛ ክፍል

ምዕራፍ ሰባት
ተረት

የምዕራፉ አላማዎች

- የአዳመጣችሁትን ምንባብ ትተርካላችሁ፤
- በፅሑፍ ውስጥ አዳዲስ ቃላትን ታነባላችሁ፤
- በቃላት ውስጥ ያሉትን ፊደላት በማጣመርና በመነጠል ታነባላችሁ፤
- አጫጭር አረፍተ ነገር ትመሰርታላችሁ፤
- ከቃላት ላይ ቅጥያዎችን ትነጥላላችሁ::

ዶሮ እና ጭልፊት

ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ ጥያቄ

1. ስዕሉን በማየት ታሪኩ ስለምን እንደሆነ ተናገሩ?

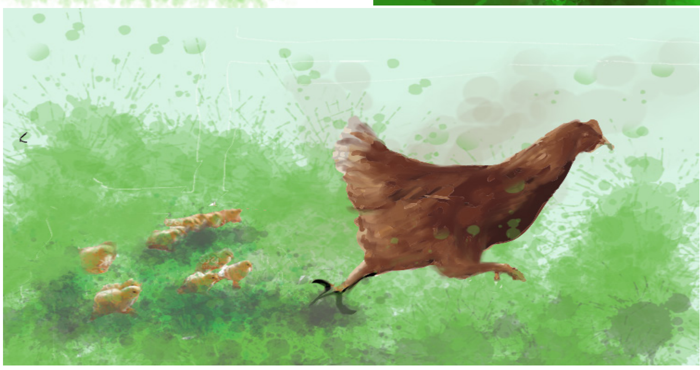

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባዳመጣችሁት ታሪክ መሠረት በቃል መልሱ፡፡

1. ተረቱ ስለምን ያወራል?
2. ዶሮ ከጭልፊት መርፌ የተዋሰችው ለምንድን ነው?
3. ጭልፊትና ዶሮ ለምን ተጣሉ?
4. ዶሮ ከነጫጩቶቿ መሬት ስትጭር የምትውለው ለምንድን ነው?
5. ከተረቱ ምን ተማራችሁ?

⊶የቃላት ጥናት

መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጣመር
ጨ	ረ	ታ	ጨረታ
ጨ	በ	ጣ	ጨበጣ
ም	ን	ጩ	ምንጩ
መ	ጥ	ጩ	መጥጩ

ማጣመር	መነጠል		
ጪሰኛ	ጪ	ሰ	ኛ
ጭላዳ	ጭ	ላ	ዳ
ጭምት	ጭ	ም	ት
ለዋጪ	ለ	ዋ	ጪ

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ቃላት በመነጠል ጻፉ፡፡

1. ጭልፋ = ________________
2. ጫጩት= ________________
3. ጭማቂ = ________________
4. ገልጩ = ________________
5. በልጩ = ________________

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ቃላት በማጣመር ጻፉ፡፡

1. ጨ በ ጠ= ________________
2. አ ጨ ቀ= ________________
3. ጨ ለ ጠ= ________________
4. ጨ ዋ ታ= ________________
5. ጨ ረ ቃ= ________________

የቃላት ፍች

ለተለመዱ ቃላት ፍች መስጠት

ምሳሌ፡-

1. ብልህ = ብልጥ
2. ነጠቀ = ቀማ፣ ወሰደ
3. ክፉ = መጥፎ
4. መላ = ዘዴ
5. ፈፀመ = ጨረሰ
6. ቀየረ = ለወጠ
7. ቀጠነ = ከሳ

ትዕዛዝ፡- ለሚከተሉት ቃላት ፍች ስጡ፡፡

1. ረታ = ____________________
2. ለገሰ= ____________________
3. ሸፈነ = ______________________
4. ቀረበ = ______________________
5. ተመኘ = _____________________

📖ንባብ፡-
የሚከተሉትን ዓ/ነገሮች ጥንድ ጥንድ በመሆን ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

ፀሐይ በምዕራብ ትጠልቃለች፡፡

ተክሎችን መንከባከብ አለብን፡፡

ተረት መስማት እወዳለሁ፡፡

ጊዜዬን በአግባቡ እጠቀማለሁ፡፡

ቅጥያዎችን መለየት

በቃላት ውስጥ ያሉ ቅጥያዎችን መነጠልና ማጣመር አንብቡ::

ምሳሌ:-

ቅጥያዎችን መነጠል	ቅጥያዎችን ማጣመር
1. ተማሪች = ተማሪ-ች	1.ቀመሰ-ች = ቀመሰች
2. አጠናች = አጠና-ች	2.መጣ-ች = መጣች
3. ለበሰች = ለበሰ-ች	3.አጠበ-ች = አጠበች
4. ፈጨች = ፈጨ-ች	4.ቀመሰ-ች = ቀመሰች
5. ታጠበች =ታጠበ- ች	5.ጨመረ-ች = ጨመረች

ትዕዛዝ:- በሚከተሉት ቃላት ውስጥ የሚገኙትን ቅጥያዎች በመነጠል ጻፉ::

1. ነበረች= ______________________
2. ሰበረች= ______________________
3. አዳነች= ______________________
4. ሰወረች=______________________
5. ፈለገች= ______________________

ትዕዛዝ:- በሚከተሉት ቃላት ላይ ቅጥያዎችን በመጨመር ጻፉ::

1. ከፈለ= ______________________
2. ተገኘ= ______________________
3. ጎተተ= ______________________
4. ፈለገ= ______________________
5. ጠጣ= ______________________

📖ንባብ

የሚከተሉትን ዓ/ነገሮች በየግላችሁ ድምፃችሁን ከፍ በማድረግ አንብቡ፡፡

ሚጣ ተረት መስማት ትወዳለች፡፡

መምህራችን ተረት ነገረችን፡፡

አቡሽ ጎበዝ ተማሪ ነው፡፡

ዉሃ ለጤናችን ጠቃሚ ነው፡፡

ህፃናት ሰላም በሰፈነበት አካባቢ ማደግ አለባቸው፡፡

✍ጽሕፈት

የመጨረሻ ድምፃቸው ተመሳሳይ የሆኑ ቃላትን መመስረት

ምሳሌ፡- "ጨ"ን መጨረሻ ላይ በማምጣት ቃላት መመስረት

1. ተፋጨ
2. ተጋጨ
3. ተቀጨ
4. ተነጨ

ትዕዛዝ፡- "ጨ" ን በቃል መነሻና መጨረሻ ላይ በማምጣት አምስት ባለሶስት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

"ጨ" በቃል መነሻ	"ጨ" በቃል መጨረሻ
1. ________	1. ________
2. ________	2. ________
3. ________	3. ________
4. ________	4. ________
5. ________	5. ________

አንበሳና አይጥ

👂 ማዳመጥ

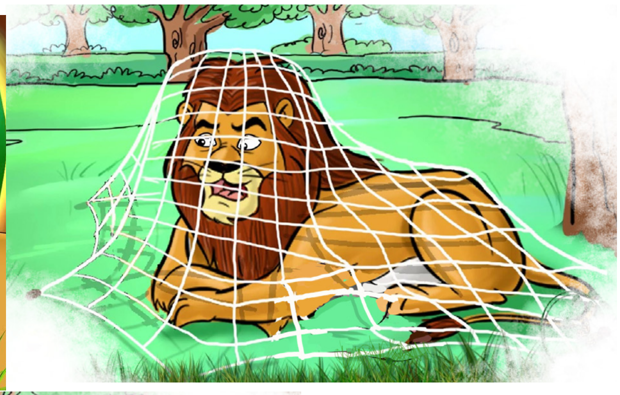
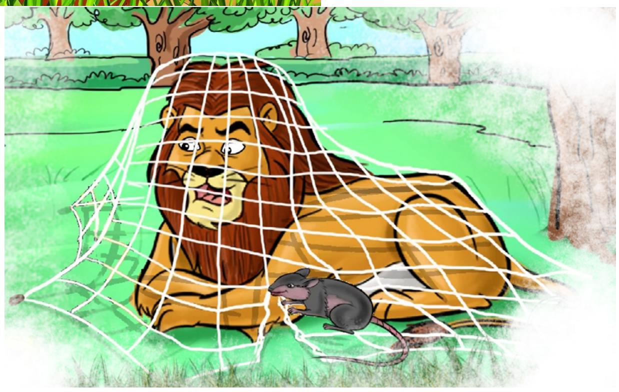

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- በአዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት ለሚከተሉት ቃላት ፍች በቃል ስጡ፡፡

1. ነቃ
2. ጫካ
3. ተደሰተ

🗝የቃላት ጥናት

መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጣመር
ግ	ራ	ኝ	ግራኝ
ስ	መ	ኝ	ስመኝ
ተ	መ	ኚ	ተመኚ
ከ	ዋ	ኚ	ከዋኚ

ማጣመር	መነጠል		
ተዳኜ	ተ	ዳ	ኜ
ተሞኜ	ተ	ሞ	ኜ
ተመኘ	ተ	መ	ኘ
አገኘ	አ	ገ	ኘ

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ቃላት ውስጥ ያሉትን ሆሄያት ነጣጥላችሁ በመፃፍ ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

1. አዱኛ ____________________
2. ተናኘ ____________________
3. መገኛ ____________________
4. ተረኛ ____________________
5. ጉረኛ ____________________

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ሆሄያት በማጣመር ቃላት ጻፉና ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

1. ተ ቀ ኘ = ____________
2. ተ ገ ኘ = ___________
3. አ ማ ኝ = ___________

የቃላት ፍች

ለቃላት ተቃራኒ ፍች መስጠት

ምሳሌ፡-

1. ብርሃን = ጨለማ
2. ሰጠ = ነጠቀ
3. ረጅም = አጭር
4. ቀጭን = ወፍራም
5. ፈሪ = ደፋር

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ቃላት ከተቃራኒ ፍቻቸው ጋር በማዛመድ መልሱ፡፡

1. ጎዳ	ሀ. አየ
2. ብልህ	ለ. ቀን
3. ሌሊት	ሐ. ሞኝ
4. ለስላሳ	መ. ጠቀመ
5. ተመለከተ	ሠ. ሸካራ

ንባብ

የሚከተለውን ምንባብ ድምፃችሁን ከፍ በማድረግ ለጓደኞቻችሁ አንብቡላቸው፡፡

ብልጧ ጦጢት

በድሮ ጊዜ ጦጣና ጅብ በአንድ ጫካ ውስጥ ይኖሩ ነበር፡፡ ጅቡ ጦጣን ለመብላት አሰበ፡፡ ጦጣንም ጠራት፡፡ አሞኛል ጠይቂኝ አላት፡፡ ጦጣም ለመጠየቅ ሄደች፡፡ ራቅ ብላ “ተሻለህ አያ ጅቦ” አለችው? ኧረ አሞኛል ገብተሽ ጠይቂኝ አላት፡፡ ጦጢትም በሩ ላይ ቆማ ስታዋራው ቆየች፡፡ ጅቡ ለመብላት አንጠራራኝ ብሎ ዘሎ ሊይዛት ሲል ጦጢትም እኔንም ሰው ጠራኝ ብላ ዘላ ዛፍ ላይ ወጣች፡፡

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡-በምሳሌው መሠረት በሚከተሉት ቃላት አረፍተ ነገር ስሩ፡፡

1. ተረት = ተረት መስማት ይወዳል፡፡
2. ተነገረ = ____________________________፡፡
3. ሰማ = ____________________________፡፡
4. ተረተ = ____________________________፡፡
5. አወቀ = ____________________________፡፡

ትዕዛዝ፡-የሚከተሉትን ቃላት ከቅጥያው ጋር በማጣመር አዛምዱ፡፡

1. ወቀጠ
2. ደበቀ
3. ጠየቀ
4. መረጠ
5. ቆረጠ

ች

1. ወቀጠች
2. ________
3. ________
4. ________
5. ________

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- ከሳጥኑ ውስጥ ያሉትን ቃላት በማጣመር አምስት አረፍተ ነገሮችን መስርቱ፡፡

ሶስና	ተረት	1. ተረተ
ጳውሎስ		2. አዳመጠች
መርየም		3. ሰማ
ሔኖክ		4. ተናገረ
አህመድ		5. አነበበች
ሐዊ		6. ፃፈች

ምሳሌ፡- ሶስና ተረት አዳመጠች፡፡

1. ____፡፡
2. ____፡፡
3. ____፡፡
4. ____፡፡
5. ____፡፡

📖ንባብ ፡- የሚከተሉትን ዓ/ነገሮች በጥንድ በመሆን ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

ሐና ጎበዝ ተማሪ ናት፡፡

ከውሰር ቤተሰቧን በስራ ታግዛለች፡፡

ኮኬት በህብረት መስራት ትወዳለች፡፡

አሊ ታሪክ ማንበብ ይወዳል፡፡

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ቃላት በመነጣጠል ጻፉ፡፡

1. ተረተ = ______________________
2. ቃኘው = ______________________
3. ጭብጦ = ____________________

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ሆሄያት በማጣመር ቃላት መስርቱ፡፡

1. ጨ ረ ሰ = ______________
2. ጨ ለ ማ= ______________
3. ደ ወ ለ = _____________

ትዕዛዝ፡- ለሚከተሉት ቃላት ተመሳሳይ ፍች ስጡ፡፡

1. አደመጠ = __________________
2. በጋራ = __________________
3. ለጋ = ___________________
4. ሸጠ = ___________________
5. ፈጠነ = __________________

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ቃላት ነጠላ አረፍተ ነገር ጻፉ፡፡

1. ጫካ = ______________________________________
2. ጭማቂ = ______________________________________
3. ተረት = ______________________________________

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ ስምንት
ምግብ

የምዕራፉ አላማዎች

- ምንባቡን በማዳመጥ ዋናውን ሀሳብ ትናገራላችሁ፤
- የምግብ አይነቶችን ትዘረዝራላችሁ፤
- ቃላትን በመነጠልና በማጣመር ታነባላችሁ፤
- የተለመዱ ቃላትን ታነባላችሁ::

የተመጣጠነ ምግብ

👂 ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ ጥያቄ

1. የምታውቋቸውን የምግብ ስሞች ተናገሩ፡፡
2. ስዕሉን በማየት የሚደመጠው ምንባብ ስለምን ሊሆን እንደሚችል ገምቱ፡፡

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- ያዳመጣችሁትን ምንባብ መሠረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃል መልሱ፡፡

1. ህፃናት ጠንካራና ጤናማ እንዲሆኑ ምን ያስፈልጋቸዋል?
2. ያልተመጣጠነ ምግብ ያልወሰደችው ሴት በመውለጃዋ ጊዜ ችግር ያጋጠማት ለምንድን ነው?
3. የተመጣጠነ ምግብ የሚያስፈልገው ለማን ነው?
4. ያዳመጣችሁትን ምንባብ ዋና ሃሳብ አብራሩ፡፡

የተለመዱ ቃላት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት ባህላዊና ዘመናዊ የምግብ አይነቶችን ጻፉ።

የምግብ አይነቶች

ባህላዊ	ዘመናዊ
• እንጀራ	• ፒዛ
•	•
•	•
•	•
•	•
•	

ቃላት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት በቃላት መጀመሪያና መጨረሻ ላይ የሚመጡ ድምፆችን በመለየት አመልክቱ።

ምሳሌ፡- ምግብ = የቃሉ መጀመሪያ ድምፅ "ም" ሲሆን፣ መጨረሻው ደግሞ "ብ" ነው።

	መጀመሪያ ድምፅ	መጨረሻ ድምፅ
1. በቆሎ=	________________	________________
2. ባቄላ=	________________	________________
3. ማንጎ=	________________	________________
4. ጎመን=	________________	________________
5. ቆስጣ=	________________	________________
6. ሰላጣ=	________________	________________

የቃላት ጥናት
መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጣመር
ተ	መ	ቸ	ተመቸ
ሰ	ለ	ቸ	ሰለቸ
ፈ	ር	ቼ	ፈርቼ
መ	ጥ	ቼ	መጥቼ

ማጣመር	መነጠል		
አመቺ	አ	መ	ቺ
ተማቺ	ተ	ማ	ቺ
ሰማች	ሰ	ማ	ች
በላች	በ	ላ	ች

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ቃላት ውስጥ የሚገኙትን ሆሄያት በመነጣጠል አሳዩ።

1. ቁርስ = ______________________________
2. ፓስታ= ______________________________
3. ገንፎ = ______________________________
4. ጭማቂ= ______________________________
5. ወተት = ______________________________

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ተነጣጥለው የቀረቡትን ድምፆች በማጣመር አሳዩ።

1. ፓ - ፓ - ያ = ________________________
2. ድ - ን - ች = ________________________
3. ክ - ት - ፎ = ________________________
4. ጥ - ብ - ስ = ________________________
5. እ - ር - ጎ = ________________________

ቅጥያዎችን መለየት

በቃል ውስጥ የሚገኙ ቅጥያዎችን መለየት

ምሳሌ፡-

1. ምግብሽ = ምግብ- ሽ
2. ጠጣሽ = ጠጣ- ሽ
3. ቁርስሽ = ቁርስ- ሽ

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ቃላት ውስጥ የሚገኙትን የተለመዱ ቅጥያዎች ለይታችሁ አሳዩ፡፡

1. ረዳሽ = ____________
2. አገዘሽ = ____________
3. አዘዘሽ = ____________
4. ጠየቀሽ =____________
5. አሳየሽ = ____________

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በተመሳሳይ ሆሄ የሚጨርሱ አምስት የቤተሰብ አባላት መጠሪያ ስሞችን ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- 1. አያት 2. አባት

1. ______________
2. ______________
3. ______________
4. ______________
5. ______________

የዋሁ ቡጡ

👂 ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ

1. ስዕሉን በማየት የሚደመጠው ምንባብ ስለምን ሊሆን እንደሚችል ገምቱ፡፡
2. ሳይበስሉ የሚበሉ ምግቦችን አጥባችሁ ትመገባላችሁ?

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- ባዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃል መልሱ፡፡

1. ቡጡ ሆዱን የታመመው በምን ምክንያት ነው?
2. ቡጡ ሆዱን እንዳመመው የተናገረው ለማን ነው?
3. የምንባቡ ዋና ሃሳብ ምንድን ነው?

📖ንባብ

የሚከተለውን ምንባብ ጥንድ ጥንድ በመሆን ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

ምግብ

ምግብ ለሰው ልጆች እጅግ አስፈላጊ ነው፡፡ ሰዎች የተለያዩ ምግቦችን ይመገባሉ፡፡ የምግብ አይነቶች ብዙ ናቸው፡፡ እነዚህ ምግቦች በሶስት ይከፈላሉ፡፡ እነሱም፡-በሽታ ተከላካይ ፣ሀይልና ሙቀት ሰጪ እና ገንቢ ተብለው ይከፈላሉ፡፡ በሽታ ተከላካይ የሚባሉት ሙዝ፣ ብርቱካን፣ ሎሚ፣ ማንጎ እና ሌሎችም ይገኙበታል፡፡ ማር፣ ድንች፣ ስኳር ድንች፣ ዳቦ… ሀይልና ሙቀት ሰጪ ይባላሉ፡፡ ወተት፣ እንቁላል፣ ስጋና ባቄላ ደግሞ ገንቢ ምግቦች ውስጥ ይመደባሉ፡፡

ትዕዛዝ፡- በምንባቡ ውስጥ ያሉትን የምግብ አይነቶች በየምድባቸው ጻፉ፡፡

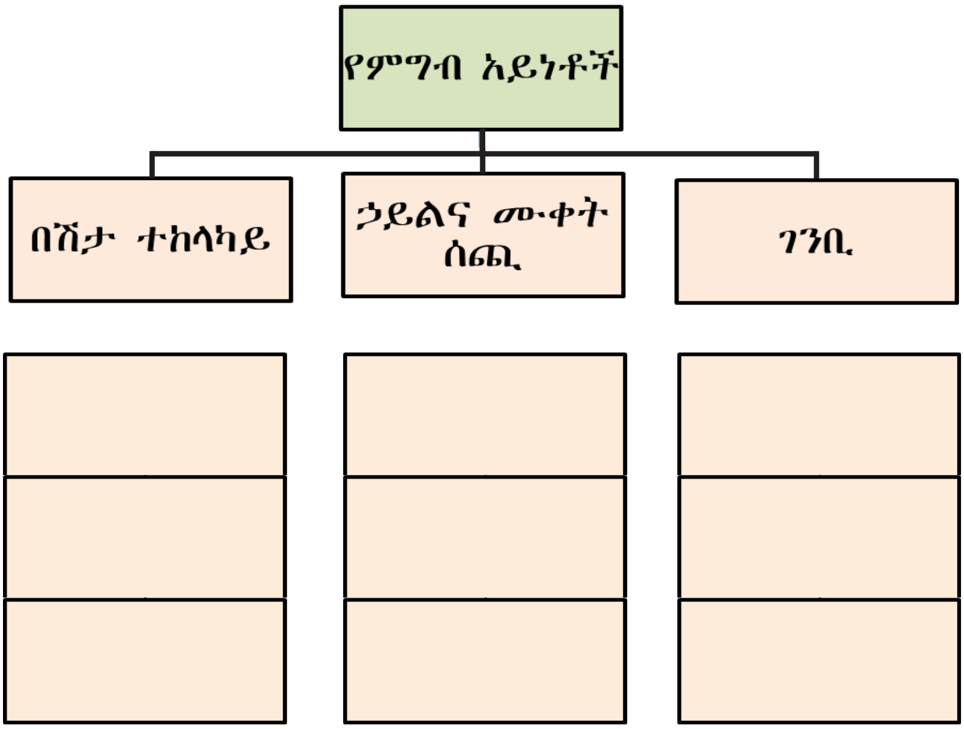

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሠንጠረዡ ውስጥ ተዘበራርቀው የቀረቡትን ሆሄያት በማጣመር ዘጠኝ ቃላት መስርቱ፡፡

ለ	ገ	መ	ች	ካ	ወ
ጎ	ው	ን	ፍ	ሮ	ተ
ዳ	ድ	ዝ	ፎ	ት	ል
ጣ	በ	ሩ	ሙ	ሽ	ባ

ምሳሌ፡- ለውዝ

1. __________
2. __________
3. __________
4. __________
5. __________
6. __________
7. __________
8. __________
9. __________

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት የፊደላትን ቦታ በመቀያየር አዲስ ቃል መስርቱ፡፡

ምሳሌ፡-

ሀ. ቀመረ= መረቀ

ለ. ከመረ = መከረ

ሐ. ለጋ = ጋለ

1. ሰገደ =____________________
2. ቆረጠ= ____________________
3. ቀለጠ= ____________________
4. ረገጠ= ____________________
5. ረጠበ= ____________________

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት ፊደላትን በመቀነስ ወይም ቦታቸውን በመቀያየር አዳዲስ ቃላትን ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ቀባጣሪ

- ቀጣሪ - ቀባ
- ቀባሪ - ቀጣ
- ቀሪ - ጣባ

ሀ. አደረሰው

1. ________ 4. __________
2. ________ 5. ___________
3. ________ 6. ___________

🕮ንባብ

በሚከተለው ሳጥን ውስጥ ያሉትን የምግብ ስሞች በግላችሁ ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

ብርቱካን	በቆሎ	ፕሪም	ዱባ
ድንች	ሰሊጥ	ሽንኩርት	ኑግ
ሰላጣ	ጎመን	ተልባ	ሽንብራ
ለውዝ	ካሮት	አተር	ፓፓያ
ባቄላ	አቮካዶ	ማንጎ	ምስር

✍ ጽሕፈት

ዶሮና አገልግሎትዋ

ብዙ ሰዎች ዶሮን ለምግብነት ያረብዋታል፡፡ በዋናነት እንቁላልዋን ለበርካታ አገልግሎት ያውሉታል፡፡ ለቀለም፣ ለፎቶ ግራፍ ስራ፣ ለመፅሐፍ መጠረዣ፣ ለሳሙና፣ለፀጉር ሻምፑ፣ ቅባት ለማዘጋጀት፣ የእንቁላሉን ቅርፊት ፈጭቶ ወይም አድቅቆ ከከሰል አመድ ጋር በመቀላቀል እንደኦሞ እና እቃ ማጠቢያ ሳሙና በማዘጋጀት ይጠቀሙበታል፡፡

ትዕዛዝ፡- ከላይ ከቀረበው ምንባብ ውስጥ አምስት አጫጭር አረፍተ ነገሮችን እያወጣችሁ ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ሰዎች ዶሮን ያረባሉ፡፡

እንቁላል ለቀለም መስሪያ ያገለግላል፡፡

1. ______________________________
2. ______________________________
3. ______________________________
4. ______________________________
5. ______________________________

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፦ ቀጥሎ ከቀረበው ቃል ውስጥ ያሉትን ሆሄያት ቦታ በመቀያየር ወይም በመቀነስ ሌሎች አዳዲስ ቃላትን መስርቱ፡፡

ሀ. አረጋገጠ

1. ________ 5. ________
2. ________ 6. ________
3. ________ 7. ________
4. ________ 8. ________

ለ. አደረሰ

1. ________ 4. ________
2. ________ 5. ________
3. ________ 6. ________

ትዕዛዝ፦ በቃል መጀመሪያና መጨረሻ ላይ የሚገኙ ድምፆችን በመለየት አመልክቱ፡፡

	መጀመሪያ ድምፅ	መጨረሻ ድምፅ
1. ወረደ =	________	________
2. ቅርብ =	________	________
3. ጠረበ =	________	________
4. መጠጠ =	________	________
5. ደገሰ =	________	________

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ ዘጠኝ
የግል ንፅህና አጠባበቅ

የምዕራፉ አላማዎች

- ያዳመጣችሁትን ምንባብ መልዕክት በቃላችሁ ታብራራላችሁ፤
- አዳዲስ ሆሄያትን በመጠቀም አዳዲስ ቃላትን ትመሰርታላችሁ፤
- ድምፆችን በማጣመርና በመነጠል ታነባላችሁ፤
- ከግል ንፅህና ጋር የተያያዙ አዳዲስ ቃላትን ታነባላችሁ፤
- ባለሁለት ፊደል ቃላትን ትነጣጥላላችሁ፤ ታጣምራላችሁ፡፡

በግል ንፅህና መጓደል የሚመጡ በሽታዎች

👂 ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ ጥያቄ

1. በንፅህና መጓደል ምን ምን ችግሮች ሊከሰቱ ይችላል ብላችሁ ታስባላችሁ?

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ጥያቄዎች ያዳመጣችሁትን ምንባብ መሰረት በማድረግ በቃል መልሱ፡፡

1. የኮሮና፣ የአሜባ፣ የታይፎይድ በሽታዎች የሚከሰቱት በምን ምክንያት ነው?
2. ኮሮናን እንዴት መከላከል እንችላለን?
3. የኮሮና በሽታ የሚያጠቃው የትኛውን የህብረተሰብ ክፍል ነው?
4. የምንባቡን ዋና ሀሳብ ተናገሩ፡፡

ትዕዛዝ፡- ባዳመጣችሁት ምንባብና በምሳሌው መሠረት የሚከተለውን ሠንጠረዥ አሟልታችሁ ጻፉ፡፡

በግል ንፅህና መጓደል የሚመጡ በሽታዎች

የኮሮና በሽታ

የሚተላለፍባቸው መንገዶች

-
-
-
-

መከላከያ መንገዶች

-
-
-
-

የኮሌራ በሽታ

የሚተላለፍባቸው መንገዶች

- ንፅህና አለመጠበቅ
- በተበከለ ምግብ
- በተበከለ ዉሃ
- በንክኪ

መከላከያ መንገዶች

- እጅን በአግባቡ በዉሃና በሳሙና መታጠብ
- ምግብን አብስሎ መጠቀም
- ውሃን አፍልቶ/ አክሞ መጠቀም

ቃላት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት በቃሉ መጀመሪያና መጨረሻ ላይ የሚመጡ ድምፆችን በመለየት ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡-	የመጀመሪያ ድምፅ(ሆሄ)	የመጨረሻ ድምፅ(ሆሄ)
ሀ. ንፁህ =	ን	ህ
ለ. ማጠብ =	ማ	ብ
ሐ. ቆሻሻ =	ቆ	ሻ

አፀዳ =______________ 1. ______________

ቦረሸ =______________ 2. ______________

አበጠረ=______________ 3.______________

አጠበ =______________ 4. ______________

አደሰ =______________ 5.______________

የቃላት ጥናት

ማጣመርና መነጠል

መነጠል			ማጣመር
ወ	ዳ	ጄ	ወዳጄ
ወ	ላ	ጄ	ወላጄ
ደ	ረ	ጀ	ደረጀ
አ	በ	ጀ	አበጀ

ማጣመር	መነጠል		
ውሰጂ	ው	ሰ	ጂ
ተጎጂ	ተ	ጎ	ጂ
ፈራጅ	ፈ	ራ	ጅ
ወላጅ	ወ	ላ	ጅ

ትዕዛዝ፡- ተነጣጥለው የቀረቡ ድምፆችን በማጣመር ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ሀ. ጀ - መ - ረ = ጀመረ

ለ. ከ - መ - ረ = ከመረ

ሐ. አ - ማ - ረ = አማረ

1. ሳ - ሙ - ና = __________
2. ቆ - ረ - ጠ = __________
3. ጠ - ረ - ገ = __________
4. በ - ሸ - ታ = __________
5. ሀ - ኪ - ም = __________

ትዕዛዝ፡- ተጣምረው የቀረቡትን ቃላት በመነጣጠል ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ሀ. ቁርስ = ቁ - ር - ስ

ለ. ቅርስ = ቅ - ር - ስ

1. ጥርስ = __________
2. ልብስ = __________
3. ጥፍር = __________
4. ፀጉር = __________
5. እግር = __________

ንባብ

የሚከተለውን ምንባብ ድምፃችሁን ከፍ አድርጋችሁ ተራ በተራ አንብቡ፡፡

ንፅህናን መጠበቅ

ንፅህናችንን ከጠበቅን ራሳችንን ከበሽታ እንከላከላለን፡፡ ልብሶቻችንንና ሰውነታችንን በየጊዜው መታጠብ ይገባናል፡፡ የቤታችንንና የአካባቢያችንን ፅዳትም ዘወትር መጠበቅ ይኖርብናል፡፡ ሁልጊዜ ከምግብ በፊትና በኋላ እጆቻችንን በሳሙና መታጠብ ያስፈልጋል፡፡ የምንጠጣውን ውሃ ማጣራት (ማከም) ይኖርብናል፡፡ የህመም ስሜት ሲሰማን ደግሞ ቶሎ ብለን ወደ ጤና ተቋም ሄደን መታከም ይኖርብናል፡፡

(ምንጭ፡- አላምረው ገ/ማሪያም፣ 2002፣ የአማርኛ መማሪያ አጋዥ መፅሐፍ፤ ከ1ኛ- 4ኛ ክፍል፣ ገፅ- 104፡፡)

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን አረፍተ ነገሮች ቀጥሎ በተሰጡት ቃላት አሟልታችሁ ጻፉ ፡፡

ማጣራት	እጆቻችንን	ጤና ተቋም
ዘወትር	ከበሽታ	

1. ምግብ ከመብላታችን በፊት__________ በሳሙና መታጠብ አለብን።
2. የግል ንፅህናችንን ______________ መጠበቅ ይኖርብናል።
3. ንፅህናችንን በመጠበቅ ራሳችንን ______________ እንከላከላለን።
4. የምንጠጣውን ውሃ _____________ ይኖርብናል።
5. የህመም ስሜት ሲሰማን ቶሎ ወደ _____________ መሄድ አለብን።

✍ ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ቃላት ውስጥ ተጨምራ የገባችውን ቅጥያ "-ች" ለይታችሁ ጻፉ።

1. አጠበች
2. አፀዳች
3. አበጠረች
4. ተሰራች
5. ቆረጠች

ትዕዛዝ፡- በ"ጀ፣ ጄ፣ ጂ እና ጅ" የሚጨርሱ ሶስት ሶስት ቃላትን መስርቱ።

ጀ	ጄ	ጂ	ጅ
አረጀ	ወላጄ	ነጂ	ወሳጅ
ፈረጀ	ወዳጄ	ፈንጂ	ወላጅ
1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.

ሲመክሩት ያልሰማ ....

ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ

1. የምታውቋቸውን የግል ንፅህና መጠበቂያ ዘዴዎችን ግለፁ::

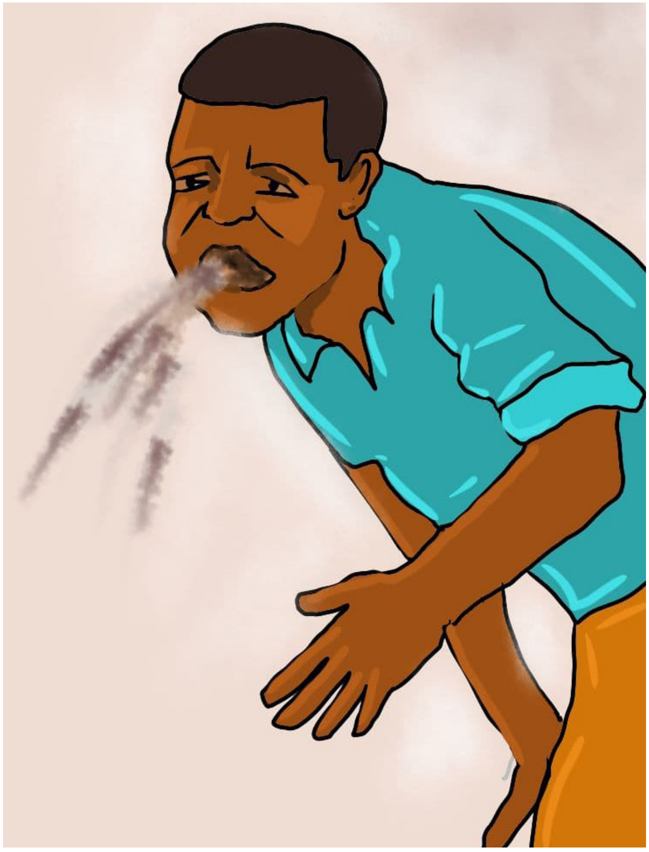

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ:- ባዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃል መልሱ::

1. ሮማንና ሀናን ሁልጊዜ አማንን የሚመክሩት ምን እያሉ ነው?
2. አማን የታመመው ምኑን ነው?
3. አማን ለምን ያህል ጊዜ ትምህርት ቤት ቀረ?
4. የምንባቡ ዋና ሀሳብ ምንድን ነው?

⊶ ቃላት

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት በቃላቱ ውስጥ የተጓደሉትን ሆሄያት ከሳጥኑ ውስጥ በመምረጥ ቃላት መስርቱ፡፡

አ	ደ	ቀ	ረ	ሰ	ጠ
ወ	መ	በ	ለ	ከ	ገ

ምሳሌ፡- ሀ. አ __ ገ = አደገ

ለ. __ መቀ = ደመቀ

ሐ. ሰመ__ = ሰመጠ

1. ወደ __ = ________
2. ጠረ __ = ________
3. __ ወከ = ________
4. ወከ __ = ________
5. __ ለጠ = ________
6. __ ለቀ = ________
7. ደ __ መ = ________
8. ጠ __ ገ = ________
9. ቀ __ መ = ________
10. ጠ __ ነ = ________

📖 ንባብ

የሚከተሉትን ዓ/ነገሮች በግላችሁ በፍጥነት ደጋግማችሁ አንብቡ፡፡

የግቢውን ቆሻሻ አፀዱ፡፡

አስቴር ፀጉሯን ታጠበች፡፡

ሂባ ጥርሷን ቦረሸች፡፡

ሳሚ ጥፍሩን ቆረጠ፡፡

የቃላት ጥናት
መነጠልና ማጣመር

መነጠል		ማጣመር
እ	ጅ	እጅ
አ	ፍ	አፍ
ጆ	ሮ	ጆሮ
በ	ር	በር

ማጣመር	መነጠል	
ሮጠ	ሮ	ጠ
በላ	በ	ላ
ጠጣ	ጠ	ጣ
ተኛ	ተ	ኛ

ትዕዛዝ፡- ተነጣጥለው የቀረቡ ሆሄያትን በማጣመር ባለሁለት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

ምሳሌ፡- ሄ - ደ = ሄደ
ሰ - ማ = ሰማ

1. ዉ - ብ = _______
2. ፅ - ዱ = _______
3. ጥ - ሬ = _______
4. ግ - ራ = _______
5. ቤ - ት = _______
6. ረ - ዳ = _______

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ተጣምረው የቀረቡ ባለሁለት ሆሄ ቃላትን በመነጣጠል ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- መጣ = መ - ጣ
ገላ = ገ - ላ

1. ግቢ =
2. ሠጠ =
3. ቸረ =
4. ልብ =
5. ብር =

አዳዲስ ቃላትን መጻፍ

✍ጽሕፈት

ተማሪዎች ከሚያውቁት ቃላት ፊደላትን በመቀነስ፣ ቦታቸውን በመቀያየር ወይም በመደጋገም አዳዲስ ቃላትን መጻፍ

ትዕዛዝ፡- በቃላት ውስጥ የሚገኙ ፊደላትን በመደጋገም አዳዲስ ቃላት ጻፉ።

ምሳሌ፡- መረቀ = መረረ፣ ቀረረ፣ ረቀቀ፣ ቀመመ
ገለጠ = ገጠጠ፣ ለጠጠ፣ ጠለለ፣ ጠገገ

1. ደረበ = ____________ ፣ ______________
2. አጠበ = ____________ ፣ ______________
3. አበረ = ____________ ፣ ______________
4. መከረ = ____________ ፣ ______________

📖ንባብ

የሚከተሉትን አረፍተ ነገሮች ጥንድ ጥንድ በመሆን አንብቡ።

ጀሚላ ሀብል ገዛች።

ወዳጄ ትናንት መጣ።

አዲስ በጀበና ቡና አፈላች።

ሳምራዊት በሰላም ወልጄ መጣሁ አለች።

ጅብ ጅራት አለው።

ጅግራ በራሪ እንስሳ ናት።

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ፡- በቃላቱ ውስጥ የተጓደሉትን ሆሄያት ከሳጥኑ ውስጥ በመምረጥ አሟልታችሁ ጻፉ፡፡

ሀ	ጥ	ብ	አ	ተ	ፀ	ዲ	በ	ት
ከ	አ	ን	ህ	ያ	ስ	ባ	ማ	ድ

1. ጥ ___ ብ
2. አን ___
3. ___ ተማ
4. አ ___ ባ
5. ንፀ ___
6. ከ ___ ድ

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ተነጣጥለው የተፃፉትን ፊደላት በማጣመር ባለሁለት ሆሄ ቃል መስርቱ፡፡

1. ል- ጅ = _____
2. ሂ- ጂ = _____
3. ኦ- ጄ = _____
4. ጅ- ሞ = ______
5. ጅ- ብ = ______

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ተጣምረው የተፃፉትን ቃላት በመነጣጠል ጻፉ፡፡

1. ሰው =
2. ልብ =
3. ብር =
4. ቤት =
5. ደግ =

አማርኛ
፩ኛ ክፍል

ምዕራፍ አስር
የቤት እንስሳት

የምዕራፉ አላማዎች

- ያዳመጡትን ጽሑፍ ዋና ሃሳብ ከተጨባጩ አለም ጋር ታዛምዳላችሁ፤
- አዳዲስ ቃላትን ከፍ ባለ ድምፅ ትጠራላችሁ፤
- ባለሶስት ፊደል ቃላትን በማጣመርና በመነጠል ታነባላችሁ፤
- በአዳዲስ ሆሄያት የተመሰረቱ ቃላትን ታነባላችሁ፤
- ቅጥያዎችን ትነጣጥላላችሁ።

ታማኙ ውሻ

👂 ማዳመጥ

ቅድመ ማዳመጥ

1. በአካባቢያችሁ የሚገኙ የቤት እንስሳት ስሞችን ተናገሩ።

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፦ በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች የያዙት ሀሳብ ትክክል ከሆነ እውነት ካልሆነ ሐሰት በማለት በቃል መልሱ።

1. ውሻ የመጀመሪያው ለማዳ የቤት እንስሳ ነው።
2. ውሻ ባለቤቱን በታማኝነት ያገለግላል።
3. ውሻ ጅራቱን በማወዛወዝ ለባለቤቱ ፍቅሩን ይገልፃል።
4. ውሻ ወንጀለኛን አነፍንፎ የማግኘት ብቃት አለው።
5. ውሻ በእንክብካቤ ካልተያዘ በሰዎች ላይ ጉዳት ያደርሳል፡

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን የቤት እንስሳት ስሞች ለምግብነት የሚያገለግሉና ለጭነት የሚያገለግሉ በማለት ለይታችሁ ጻፉ።

ግመል	በግ	ላም	አህያ	በቅሎ
ዶሮ	ፈረስ	ፍየል	በሬ	

የቤት እንስሳት

ለምግብነት የሚያገለግሉ

-
-
-
-
-
-

ለጭነት/ለመጓጓዣ የሚያገለግሉ

-
-
-
-

⊶የቃላት ጥናት

መነጠልና ማጣመር

መነጠል			ማጣመር
ጋ	ባ	ዥ	ጋባዥ
ታ	ዝ	ዤ	ታዝዤ
ተ	ገ	ዢ	ተገዢ

ማጣመር	መነጠል		
ጋራዥ	ጋ	ራ	ዥ
ፈዝዤ	ፈ	ዝ	ዤ
ተገዢ	ተ	ገ	ዢ

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ተነጣጥለው የቀረቡ ሆሄያትን በማጣመር ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ፈ - ረ - ስ = ፈረስ

በ - ቅ - ሎ = በቅሎ

1. ፍ - የ - ል =
2. አ - ህ - ያ =
3. ግ - መ - ል =
4. ድ - መ - ት =
5. ጊ - ደ - ር =

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ተጣምረው የቀረቡ ሆሄያትን በመነጣጠል ቃል ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ጫጩት= ጫ - ጩ - ት

ቡችላ = ቡ - ች - ላ

1. ወጠጤ =
2. ኮርማ =
3. ሙክት =
4. ጠቦት =
5. ክትፎ =

✍ጽሕፈት

ቅጥያዎችን መለየት

ትዕዛዝ፡- ከዚህ በታች ቃላት ከቅጥያዎች ጋር በማጣመር ቃል መስርቱ፡፡

1. ድመት
2. ጠበቀ
3. አረባ
4. ፍየል
5. አለበ
6. አጠባ

-ሽ

-ች

1. ድመትሽ
2. ________
3. ________
4. ________
5. ________
6. አጠባች

📖ንባብ

ትዕዛዝ፡-የሚከተሉትን የእንስሳት ልጆች መጠሪያ ስሞችን በግላችሁ አንብቡ፡፡

ዶሮ = ጫጩት	ድመት = ሙጭልት
ፍየል = ግልገል	ዉሻ = ቡችላ
በግ = ግልገል	ፈረስ = ግልገል
አህያ = ውርንጭላ	ግመል = ኤልሞሌ(እልምሌ)
ላም = እምቦሳ/ጥጃ	

አሸናፊው ፈረስ

ማዳመጥ

ቅድመ ንባብ ጥያቄ

1. ርዕሱንና ስዕሉን በማየት ምን ተገነዘባችሁ?
2. ስለፈረስ አገልግሎት ወይም ጠቀሜታ የምታውቁትን ግለፁ::

አዳምጦ መናገር

ትዕዛዝ፡- የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት በቃል መልሱ::

1. ፈረሱ አሸናፊ የተባለው በምን ምክንያት ነው?
2. ፈረሱ እግሩን የተሰበረው ምን ሆኖ ነው?
3. ፈረሱን የሚንከባከበው ማን ተብሎ ነው?
4. አቶ ልዑል ፈረሱ እንደ ተሰበረ ምን አደረገ?

📖ንባብ

የሚከተለውን ምንባብ ጥንድ ጥንድ በመሆን አንብቡ።

የቤት እንስሳት

የቤት እንስሳት ለማዳ ናቸው። የቤት እንስሳት የሚባሉት ድመት፣ ውሻ ፣ በግ፣ ላም ፣ ፍየል፣ ፈረስ ፣አህያ ፣ዶሮ ወ.ዘ.ተ. ናቸው። እነዚህ እንስሳት ለሰው ልጆች የተለያዩ ጠቀሜታዎችን ይሰጣሉ። ድመት አይጦችን ታባርራለች። ውሻ ቤትን ከሌባ ይጠብቃል። ላም ወተት ትሰጣለች። ፈረስ ለመጓጓዣነት ያገለግላል። በሬ ደግሞ ለእርሻ፣ ለስጋ፣ ቆዳው ለአልባሳት መስርያነት ያገለግላል።

ትዕዛዝ፦ በሳጥኑ ውስጥ ያሉትን ቃላት በመጠቀም ቀጥሎ ያሉትን ያልተሟሉ አረፍተ ነገሮች በትክክለኛው ቃል አሟልታችሁ ፃፉ።

ታባርራለች	ትሰጣለች	በሬ
ይጠብቃል	ፈረስ	

1. ውሻ ቤትን ከሌባ ___________።
2. _______ ለእርሻ፣ ለስጋና ለአልባሳት መስርያነት ያገለግላል።
3. ድመት አይጥን __________።
4. _________ ለመጓጓዣነት ያገለግላል።
5. ላም ወተት _________ ።

ቃላት

ትዕዛዝ፡- የመጨረሻ ድምፃቸው ተመሳሳይ የሆኑ አምስት ባለሶስት ሆሄ ቃላትን በምሳሌው መሰረት መስርቱ፡፡

ምሳሌ፡- ወሰደ=

ወደደ=

ወለደ=

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት በቃላት መጀመሪያና መጨረሻ ላይ የሚመጡ ድምፆችን በመለየት አመልክቱ፡፡

ምሳሌ፡- ለማዳ = የቃሉ መጀመሪያ ድምፅ "ለ" ሲሆን፣ መጨረሻው ደግሞ "ዳ" ነው፡፡

	መጀመሪያ ድምፅ	መጨረሻ ድምፅ
ጭነት=	________________	________________
ምግብ=	________________	________________
በቅሎ =	________________	________________
የቤት =	________________	________________
ጠባቂ =	________________	________________
ታማኝ=	________________	________________

✍ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- በሚከተሉት ሠንጠረዦች ውስጥ ያሉትን ፊደላት በማቀናጀት አምስት ቃላት መስርቱ፡፡

አ	ጠ	ረ
ቀ	ላ	ጅ
ደ		ም

ሰ	ል	ፍ
ሊ	ቅ	
ጥ	ር	ስ

1. ______________
2. ______________
3. ______________
4. ______________
5. ______________

1. ______________
2. ______________
3. ______________
4. ______________
5. ______________

ትዕዛዝ፡- በምሳሌው መሠረት የሚከተሉትን የቤት እንስሳት ስሞችን በመጠቀም አረፍተ ነገር ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡- ዶሮ እንቁላል ትጥላለች፡፡

ፈረስ ለመጓጓዣነት ያገለግላል፡፡

1. ፍየል፡-______________________________
2. በግ፡- ______________________________
3. አህያ፡-______________________________
4. በሬ፡- ______________________________
5. ግመል፡-______________________________

ንባብ

የሚከተሉትን አረፍተ ነገሮች ድምፃችሁን ከፍ አድርጋችሁ በትክክል አንብቡ፡፡

ማሬ ታዛዥ ናት፡፡

መኪናው ጋራዥ ገባ፡፡

ሲሃም አጋዥ መፅሐፍ ተገዛላት፡፡

እህቴ አጋዥ አትፈልግም፡፡

ተክዬ ተቀመጥኩ፡፡

ጽሕፈት

ትዕዛዝ፡- “የተወለደበት” በሚለው ቃል ውስጥ ፊደላቱን በመቀነስ፣ በመደጋገምና ቦታቸውን በመቀያየር አዳዲስ ቃላትን ጻፉ፡፡

ምሳሌ፡-

- ተለየ
- ተለተለ
- ለበደ

1. ____________
2. ____________
3. ____________
4. ____________
5. ____________

የክለሳ ጥያቄዎች

ትዕዛዝ:- በሚከተሉት ቃላት አረፍተ ነገር መስርቱ::

1. አሞራ:-______________________________________
2. አይጥ:-______________________________________
3. ቀበሮ:-______________________________________
4. አደነ:- ______________________________________
5. ደረሰ:-______________________________________

ትዕዛዝ:- በሚከተሉት ሠንጠረዦች ውስጥ ያሉትን ፊደላት በማቀናጀት አራት ቃላት መስርቱ::

አ	ገ	ሳ
በ		ሙ
ደ	መ	ና

አ	ነ	ሰ
ገ	ከ	ነ
ኘ	ረ	ገ

ትዕዛዝ:- ከዚህ ከታች በቀረቡት በቃላት ውስጥ ያሉትን ቅጥያዎች ለዩ::

1. መፅሐፍሽ =
2. እርሳስሽ =
3. ቀረፀች =
4. አነበበች =
5. ወለደች =

ትዕዛዝ:- ከዚህ ከታች በቀረቡት የሆሄያትን ቦታ በመቀያየር አዳዲስ ቃላትን ጻፉ::

1. ብርቅ= _____
2. ቆረጠ= _____
3. መረገ= _____
4. ሰፈረ= _____
5. ቀለሰ=_____

ዋቢ መጻሕፍት

ባህሩ ዘርጋው። (2010)። ዘርጋው መለስተኛ የአማርኛ መዝገበ ቃላት (2ኛ ዕትም)። አዲስ አበባ፣ ርኆቦት አታሚዎች።

ተስፋ ገ/ስላሴ። የአማርኛ የፊደል ገበታ።

ታለጌታ ይመር። (2010)። ሁለገብ መሠረታዊ የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ አጋዥ መፅሐፍ፤ ከ1ኛ- 4ኛ ክፍል። አዲስ አበባ፣ ነጭ ሳር ማተሚያ ቤት ታተመ።

ታሪኩ ፋንታዬ። (2008)። አማርኛ ሁሉ ለሁሉ (ከመለስተኛ-ኮሌጅ)። አዲስ አበባ፣ ኢስት ትሬዲንግ ኃላ. የተ. የግ. ማህበር።

ትዕግስት ኃይሉ እና ሽጉጤ ተሾመ። (2007)። አማርኛ እንደአፍ መፍቻ ቋንቋ አንደኛ ክፍል የተማሪ መፅሐፍ። አዲስ አበባ

ኑሩ ኢብራሂም።(---)። ኤክስትሪም አማርኛ፣ ከ1ኛ-4ኛ ክፍል። አዲስ አበባ፣ ኤክስትሪም ሲሪየስ።

አላምረው ገ/ማሪያም።(2002)። የአማርኛ መማሪያ አጋዥ መፅሐፍ፤ ከ1ኛ-4ኛ ክፍሎች። አዲስ አበባ፣ አልታ ማተሚያ ቤት።

አባይነሽ ካሳ እና ተክሌ ወ/ገብርኤል።(2007)። አማርኛ እንደአፍ መፍቻ ቋንቋ የተማሪ መፅሐፍ። ደ/ብ/ብ/ህ/ክልል ት/ቢሮ።

ኤፍሬም አሰፋ።(1992)። አዲሱ የአማርኛ መዝገበ ቃላት። አዲስ አበባ፣ ሜጋ ማተሚያ ኢንተርፕራይዝ ታተመ።

እንግዳ ሙሉአለም፣ሰለሞን ሓለፎም፣ ታደሰ እሸቱ እና ታሪኩ ፋንታዬ።(1995)። የአማርኛ መማሪያ መፅሐፍ አንደኛ ክፍል። አዲስ አበባ፣ በት.መ.ማ.ማ.ድ ታተመ።

ደበበ ኃ/ጊዮርጊስ።(2002)። የአማርኛ መርጃ መፅሐፍ፤ ለ5ኛ እና ለ6ኛ ክፍል። አዲስ አበባ፣ አስቴር ነጋ አሳታሚ ድርጅት።

ደበበ ኃ/ጊዮርጊስ(አርታኢ)።(2005)። ሳባ የአማርኛ መዝገበ ቃላት (7ኛ ዕትም)። አዲስ አበባ፣ አስቴር ነጋ አሳታሚ ድርጅት።

ዳንኤል ወርቁ።(2011)። እውነተኛ ጓደኛ። አዲስ አበባ፣ አንከቡት አሳታሚ

ዳንኤል ወርቁ።(2011)። አስተዋዩ ቢራራ። አዲስ አበባ፣ አንከቡት አሳታሚ።

ዳንኤል ወርቁ።(2011)። ዶሮ እና ጭልፊት። አዲስ አበባ፣ አንከቡት አሳታሚ።

ቃላት ከነፍቻቸው

ቃላት	ትርጉም
ሰወረች	ሸሸገች፣ ደበቀች፣ሸፈነች፣ጋረደች፣ ከለለች፣
ስንኝ	የግጥም አንድ መስመር
ቀራጺ	ቅርፅ የሚያወጣ ባለሙያ
ቀጨኔ	በአዲስ አበባ ከተማ የሚገኝ የቦታ ስም
ቁንጮ	ዋና፣ በመሃል ራስ ላይ ሳይላጭ የሚተው ፀጉር
ቃዲ	1.በእስልምና ሃይማኖት የሃይማኖቱ ተከታዮች መንፈሳዊ ዳኛ 2.የሸሪአፍርድ ቤት ዳኛ ወይም አቃቤ ህግ
ተቀኜ	ደረሰ፤ አሰበ ፤ዘረፈ(ለግጥም፣ ለቅኔ)
ትራፊክ	አሽከርካሪዎች የትራፊክ ደንብን አሟልተው የሚያሽከረክሩ መሆናቸውን የሚቆጣጠር ፖሊስ
ቸለሰ	ጨርሶ አፈሰሰ፣ ከነበለ፣ ደፋ፣ አብዝቶ ጨመረ
ቻርት	መረጃዎችን በቀላሉ ለማንበብም ሆነ ለማወዳደር በሚያስችል መልክ በአኃዝ(በመስመር) አማካኝነት በአጭሩ በፅሁፍ ለመለየት የሚያስችል ዘዴ
ነውር	ክፉ ግብር፣ በአካል ላይ ያለ ጉድለት
አዚም	መተት፣ አስማት፣ አፍዝ አደንዝዝ
ካውያ	የልብስ መተኮሻ/ ማለስለሻ
ኮሌታ	አንገትጌ
ዛቢያ	የዶማ (የመጥረቢያ) እጀታ
ጨበጣ	በእጅ የሚጨበጥ ድንጋይ ፣ጦር

የአማርኛ የፊደል ገበታ

ግዕዝ	ካዕብ	ሣልስ	ራብዕ	ኃምስ	ሳድስ	ሳብዕ
ሀ	ሁ	ሂ	ሃ	ሄ	ህ	ሆ
ለ	ሉ	ሊ	ላ	ሌ	ል	ሎ
ሐ	ሑ	ሒ	ሓ	ሔ	ሕ	ሖ
መ	ሙ	ሚ	ማ	ሜ	ም	ሞ
ሠ	ሡ	ሢ	ሣ	ሤ	ሥ	ሦ
ረ	ሩ	ሪ	ራ	ሬ	ር	ሮ
ሰ	ሱ	ሲ	ሳ	ሴ	ስ	ሶ
ሸ	ሹ	ሺ	ሻ	ሼ	ሽ	ሾ
ቀ	ቁ	ቂ	ቃ	ቄ	ቅ	ቆ
በ	ቡ	ቢ	ባ	ቤ	ብ	ቦ
ተ	ቱ	ቲ	ታ	ቴ	ት	ቶ
ቸ	ቹ	ቺ	ቻ	ቼ	ች	ቾ
ኀ	ኁ	ኂ	ኃ	ኄ	ኅ	ኆ
ነ	ኑ	ኒ	ና	ኔ	ን	ኖ
ኘ	ኙ	ኚ	ኛ	ኜ	ኝ	ኞ
አ	ኡ	ኢ	ኣ	ኤ	እ	ኦ
ከ	ኩ	ኪ	ካ	ኬ	ክ	ኮ
ኸ	ኹ	ኺ	ኻ	ኼ	ኽ	ኾ
ወ	ዉ	ዊ	ዋ	ዌ	ው	ዎ
ዐ	ዑ	ዒ	ዓ	ዔ	ዕ	ዖ
ዘ	ዙ	ዚ	ዛ	ዜ	ዝ	ዞ
ዠ	ዡ	ዢ	ዣ	ዤ	ዥ	ዦ
የ	ዩ	ዪ	ያ	ዬ	ይ	ዮ

ደ	ዱ	ዲ	ዳ	ዴ	ድ	ዶ
ጀ	ጁ	ጂ	ጃ	ጄ	ጅ	ጆ
ገ	ጉ	ጊ	ጋ	ጌ	ግ	ጎ
ጠ	ጡ	ጢ	ጣ	ጤ	ጥ	ጦ
ጨ	ጩ	ጪ	ጫ	ጬ	ጭ	ጮ
ጰ	ጱ	ጲ	ጳ	ጴ	ጵ	ጶ
ጸ	ጹ	ጺ	ጻ	ጼ	ጽ	ጾ
ፀ	ፁ	ፂ	ፃ	ፄ	ፅ	ፆ
ፈ	ፉ	ፊ	ፋ	ፌ	ፍ	ፎ
ፐ	ፑ	ፒ	ፓ	ፔ	ፕ	ፖ
ቨ	ቩ	ቪ	ቫ	ቬ	ቭ	ቮ

የፊደል ቅደም ተከተል

ሀ. የመጀመሪያ ፊደል = ግዕዝ

ሁ. ሁለተኛ ፊደል = ካዕብ

ሂ. ሶስተኛ ፊደል = ሳልስ

ሃ. አራተኛ ፊደል = ራብዕ

ሄ. አምስተኛ ፊደል = ሀምስ

ህ. ስድስተኛ ፊደል = ሳድስ

ሆ. ሰባተኛ ፊደል = ሳብዕ

የኢትዮጵያ ቁጥሮች

፩ 1	፪ 2	፫ 3	፬ 4	፭ 5	፮ 6	፯ 7	፰ 8	፱ 9	፲	10
፲፩	፲፪	፲፫	፲፬	፲፭	፲፮	፲፯	፲፰	፲፱	፳	20
፳፩	፳፪	፳፫	፳፬	፳፭	፳፮	፳፯	፳፰	፳፱	፴	30
፴፩	፴፪	፴፫	፴፬	፴፭	፴፮	፴፯	፴፰	፴፱	፵	40
፵፩	፵፪	፵፫	፵፬	፵፭	፵፮	፵፯	፵፰	፵፱	፶	50
፶፩	፶፪	፶፫	፶፬	፶፭	፶፮	፶፯	፶፰	፶፱	፷	60
፷፩	፷፪	፷፫	፷፬	፷፭	፷፮	፷፯	፷፰	፷፱	፸	70
፸፩	፸፪	፸፫	፸፬	፸፭	፸፮	፸፯	፸፰	፸፱	፹	80
፹፩	፹፪	፹፫	፹፬	፹፭	፹፮	፹፯	፹፰	፹፱	፺	90
፺፩	፺፪	፺፫	፺፬	፺፭	፺፮	፺፯	፺፰	፺፱	፻	100

፻	100
፪፻	200
፫፻	300
፬፻	400
፭፻	500
፮፻	600
፯፻	700
፰፻	800
፱፻	900
፲፻	1000

አማርኛ

እንደመጀመሪያ ቋንቋ
የተማሪ መጽሐፍ

፩ኛ ክፍል